

i f a Institut für Auslands-
beziehungen e.V.

Probleme ale audiovizualului național

Reglementări și autoreglementări în domeniul audiovizualului

**Spicuri din materialele seminarului omonim desfășurat la
Chișinău în perioada 12-13 decembrie 2006**

Chișinău - 2006

Pagina 2 a copertii:

Se distribuie gratuit

Editor: Asociația Presei Electronice „APEL”

La pregătirea materialelor pentru editare au colaborat:

A.Jovmir, I.Bunduchi

Coordonator: A.Dorogan

Prezenta ediție apare cu sprijinul financiar al Consiliului Europei

Pagina 3 repetă coperta

Pagina 4 - curată

Reglementări și autoreglementări în domeniul audiovizualului

Seminar

organizat de Consiliul Europei în cooperare cu Asociația Presei Electronice

Chișinău, 12-13 decembrie 2006

PROGRAM

12 decembrie 2006

9:30 Înregistrarea participanților

10:00 **Alocuțiuni de deschidere**

Alexandru DOROGAN, Președintele Asociației Presei Electronice (APEL)

Marian LUPU, Președintele Parlamentului

Ludmila VASILACHE, Vicepreședinte CCA

Eugen CIBOTARU, Diviziunea Media, Consiliul Europei

10:15 **Sesiunea 1: Independența și funcțiile autorităților de reglementare în domeniul audiovizualului**

Moderator: Corina Cepoi, CIJ, director executiv

Cadrul juridic asigurând independența autorităților de reglementare în domeniul audiovizualului față de autoritățile publice. Desemnarea, componența, funcționarea autorităților de reglementare în domeniul audiovizualului

Orator: Andris MELLAKAULS, Consiliul Europei

Întrebări, discuții

11:00 *Cadrul juridic asigurând independența Consiliului Coordonator al Audiovizualului (CCA). Desemnarea, componența, funcționarea CCA*

Orator: Ruslan PLEȘCA, membru CCA

Constantin PÎRȚAC, Expert APEL

Întrebări, discuții

11:45 Pauză

12:15 *Mecanisme de interacțiune între CCA și alte autorități sau instituții*

Orator: Victor MORARU, doctor habilitat în științe politice, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM

Întrebări, discuții

13:00 Prânz

14:30 **Sesiunea 2: Autoreglementarea în domeniul audiovizualului. Responsabilitatea și transparența autorităților de reglementare în domeniul audiovizualului**

Moderator: Vlad ȚURCANU, membru CCA

Autoreglementarea în domeniul audiovizualului. Linii de conduită interne și coduri etice

Orator: Liliana VIȚU, ofițer de presă, Fundația EURASIA

Întrebări, discuții

15:15 *Responsabilitatea și transparența autorităților de reglementare în domeniul audiovizualului; relația lor cu statul, cu operatorii și cu publicul*

Oratori: Andris MELLAKAULS, Consiliul Europei

Maja CAPPELLO, Consiliul Europei

Întrebări, discuții

16:00 Pauză

16:30 *Posibilitățile societății civile și cetățenilor de a contribui la ameliorarea funcționării sectorului audiovizual*

Orator: Vitalie DOGARU, lector, catedra Jurnalism, USM

Mihai GODEA, director executiv, Centrul „CONTACT”

17:15 Discuție

18:00 Sfârșitul primei zile de lucru

13 decembrie 2006

09:30 **Sesiunea 3: Relația dintre autoritățile de reglementare în domeniul audiovizualului și operatori**

Moderator: Ion BUNDUCHI, director executiv, APEL

Acordarea de licențe și monitorizarea operatorilor. Asigurarea diversității și pluralismului în sectorul audiovizual

Orator: Maja CAPPELLO, Consiliul Europei

Întrebări, discuții

10:15 *Noul Cod al Audiovizualului: acordarea de licențe și monitorizarea operatorilor. Asigurarea diversității și pluralismului în sectorul audiovizual al Republicii Moldova*

Orator: Eugen RÎBCA, expert APEL

Întrebări, discuții

11:00 Pauză

11:30 *Necesitatea elaborării unui concept al dezvoltării audiovizualului ca instrument al CCA de a asigura independența mediilor audiovizuale, a diversității și pluralismului în sectorul audiovizual*

Orator: Dumitru ȚURCANU, șef catedră Jurnalism, USM

Întrebări, discuții

12:15 *Perspective de aplicare în Republica Moldova a Recomandării Rec(2000)23 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind independența și funcțiile autorităților de reglementare în sectorul audiovizual*

Orator: Corneliu MIHALACHE, Președinte CCA

Discuție

13:00 Concluzii

13:30 Sfârșitul seminarului

Seminarul “Reglementări și autoreglementări în domeniul audiovizualului”
(Chișinău, 12-13 decembrie 2006)

Lista invitaților

1. Marian Lupu, Parlamentul RM, președinte
2. Victor Stepaniuc, Parlamentul RM, șef comisie profil
3. Vladimir Dragomir, Parlamentul RM, vicepreședinte comisie profil
4. Dumitru Ivanov, Parlamentul RM, membru comisie profil
5. Anatol Onceanu, Parlamentul RM, membru comisie profil
6. Angela Aramă, Parlamentul RM, membru comisie profil
7. Iurie Perevoznic, avocat parlamentar
8. Eugen Cibotaru, Diviziunea Media, Consiliul Europei
9. Andris Mellakauls, Consiliul Europei, expert
10. Maja Cappello, Consiliul Europei, expert
11. Vladimir Ristovski, reprezentant special al SG al Consiliului Europei
12. Lilia Snegureac, Biroul de Informare al Consiliului Europei în Moldova
13. Johanna Berger, asistent al reprezentantului special al SG al Consiliului Europei
14. Claus Neukirch, misiunea OSCE în R.Moldova
15. Corneliu Mihalache, CCA, președinte
16. Ludmila Vasilache, vicepreședinte CCA
17. Gheorghe Gorincioi, membru CCA
18. Constantin Rotaru, membru CCA
19. Vlad Țurcanu, membru CCA
20. Valeriu Frumusachi, membru CCA
21. Carmelia Albu, membru CCA
22. Valeriu Soltan, membru CCA
23. Ruslan Pleșca, membru CCA
24. Constantin Bîrcă, secretar CCA
25. Ion Duhlicher, aparat CCA
26. Marian Pocaznoi, aparat CCA
27. Marcel Oțel, aparat CCA
28. Ilie Teleşcu, IPNA Teleradio-Moldova, președinte
29. Constantin Vulpe, IPNA Teleradio-Moldova, vicedirector executiv radio
30. Maria Chetruș, IPNA Teleradio-Moldova, producător TV
31. Vitalie Tabunșic, CO al IPNA Teleradio-Moldova, secretar
32. Stanislav Gordea, ANRTI, director adjunct

33. Diana Stratulat, TV NIT, producător general
34. Cătălin Giosan, ProTV Chișinău, director
35. Anatol Golea, TV-7, director
36. Arcadie Gherasim, Euro TV Chișinău, director
37. Efim Bârdan, Albasat TV, director
38. Simion Lazarev, RTV Găgăuzia
39. Ion Terguță, DTV, director
40. Petru Condrățchi, tv Canal X, director
41. Arcadie Maican, TV Prim, director
42. Valeriu Postolache, Flor TV, director
43. Victor Ciumac, tv AVM, director
44. Lilia Fulga, tv AVM
45. Ghenadie Lupacescu, tv Studio L, director
46. Victor Sofronie, Impuls TV, director
47. Vladimir Topal, Bas TV, director
48. Andrei Bargan, Media TV, director
49. Vasile Cassa, STV 41, director
50. Vladimir Lazarev, tv YENI Ai, director
51. Emilia Bobeică, Sor TV, director
52. Vasile State, radio Antena C, director
53. Veaceslav Țîbuleac, radio Vocea Basarabiei, director
54. Vasile Sofronie, radio Sănătatea, director
55. Victor Mocanu, radio Sîngera, director
56. Andrei Rocotov, Avto-Radio, director
57. Ecaterina Cojocaru, 103.5 FM, director
58. Nata Albot, Pro FM, director
59. Tatiana Djamanov, radio Orhei, director
60. Serghiu Cebotari, radio Ploaia de Argint, director
61. Mihai Miron, radio Univers-FM, director
62. Liviu Ungureanu, radio Noroc, director
63. Ion Mazur, radio Noroc, director
64. Alexandru Canțîru, radio BBC repr. Moldova, director
65. Luminița Dumbrăveanu, RFI, corespondent
66. Cristina Dumitrescu, radio România, corespondent
67. Arcadie Barbăroșie, IPP, director executiv
68. Victoria Miron, Soros-Moldova, Director Programe
69. Viorel Cibotaru, IESP, director

70. Liliana Vițu, ofițer de presă, Fundația Eurasia
71. Valeriu Saharneau, UJM, președinte
72. Alecu Mocanu, UJM, secretar general
73. Corina Cepoi, CIJ, director
74. Olivia Pîrțac, CIJ, jurist
75. Vasile Spinei, Acces-Info, președinte
76. Corina Fusu, CADUP
77. Petru Macovei, API, director executiv
78. Viorel Mărgineanu, Media-Impact, președinte
79. Igor Boțan, ADEPT, președinte
80. Mihai Godea, Centrul CONTACT, director executiv
81. Vladimir Griceaniuc, Asociația Juriștilor Independenți, președinte
82. Vlad Gribincea, Juriștii pentru Drepturile Omului
83. Constantin Marin, USM, decan
84. Dumitru Țurcanu, USM, șef catedră
85. Serafim Isac, USM, profesor universitar
86. Victor Moraru, USM, profesor universitar
87. Mariana Tacu, USM, profesor universitar
88. Ala Mîndîcanu, ULIM, decan
89. Alexandru Dorogan, APEL, președinte
90. Ion Bunduchi, APEL, director executiv
91. Andrei Jovmir, expert APEL
92. Constantin Pîrțac, expert APEL
93. Valeriu Vasiliică, expert APEL
94. Eugen Rîbca, expert APEL

A. Dorogan: Onorată asistență, buna dimineață.

Mai întâi vreau să mulțumesc tuturor că ați dat curs invitației noastre și să-mi exprim speranța și încrederea că aceste două zile de seminar vor fi prodigioase și utile.

Prezentul seminar este primul după adoptarea Codului Audiovizualului, proiectul căruia a generat în primăvară dezbateri ample în societate, dezbateri în care au fost antrenate societatea civilă, radiodifuzorii, politicienii, dar și experții străini ale unor asemenea organisme cum sunt OSCE, Articolul 19 și, evident, CE. Scopul acestor dezbateri publice, inițiatorul cărora a fost societatea civilă, era, de fapt, unul singur: să adoptăm o lege care să corespundă standardelor democrației europene și nevoilor, cerințelor crescânde ale societății moldovenești. Să amintesc cu această ocazie că Codul Audiovizualului a fost adoptat după zece ani de la intrarea în vigoare a primei legi în domeniul audiovizualului în RM.

Perioada acestor zece ani a fost una de însușire treptată a unor norme, principii și reglementări în domeniul audiovizualului pe care țările Europei cu democrații avansate le-au însușit de mult. Pe parcursul acestor ani RM a simțit sprijinul deosebit al CE și, profitând de ocazie, vreau să mulțumesc pentru atenția acordată și suportul oferit schimbărilor în audiovizual. Țin să amintesc că în anii 1999-2000 APEL, cu sprijinul CE, a tradus în limba română toate tratatele și recomandările CE ce țin de domeniul audiovizualului. Evident, că în urma traducerii acestor documente și promovării lor în mediul societății noastre, ne-am apropiat mai mult de spiritul lor.

Cu sprijinul CE în ultimii 8 ani APEL a organizat și a desfășurat circa 20 de conferințe și seminare în domeniul audiovizualului. Prin intermediul experților CE societatea moldovenească a primit consultări și sugestii privind îmbunătățirea cadrului de reglementări în domeniu. Numai în ultimii 4 ani CE a oferit parlamentului RM 6 expertize pentru proiectele de legi în domeniul audiovizualului și serviciului public al audiovizualului.

Sunt doar câteva exemple ce denotă preocupările permanente ale societății moldovenești și ale CE pentru îmbunătățirea cadrului legislativ în domeniul audiovizualului, racordarea lui la standardele europene. Acestea au finalizat, pentru moment, cu adoptarea în vara acestui an a Codului Audiovizualului. Dar preocupările noastre comune continuă și țin acum în special de procesul de implementare a Codului. Cred că nu risc prea multe dacă voi afirma că toți cei prezenți în această sală sunt ghidați de o singură dorință: ca noua lege să funcționeze cât mai bine și în rezultatul implementării ei să ne apropiem mai mult de recomandările CE care mai sunt valabile pentru noi. Mai mult decât atât, să ne orientăm spre realizările în domeniu ale țărilor membre ale UE spre care RM tinde cu sinceritate.

Mulțumesc încă o dată că ați apreciat importanța acestui seminar. Mulțumesc dlui Marian Lupu, Președinte al Parlamentului, experților CE - dlui Andris Mellakauls, care este aici, și dnei Maja Cappello, care va sosi în câteva ore, reprezentanților CE, OSCE, membrilor CCA, radiodifuzorilor, reprezentanților societății civile. Să ne dorim într-un ceas bun și îi ofer microfonul dlui Președinte al Parlamentului, Marian Lupu.

M. Lupu: Seminarul se înscrie perfect în preocupările noastre comune de a dezbate și aplica corespunzător noile prevederi legale care recent au fost adoptate de parlament în domeniul audiovizualului. Aș dori să pun în evidență că eu apreciez enorm acest efort deosebit al Asociației APEL care, împreună cu CE, a organizat acest eveniment relevant și ca formă, și ca conținut. Și ceea ce este foarte important, că este organizat la momentul potrivit. Mă bucură foarte mult că complexitatea pe care o are problema reglementării juridice a acestui domeniu își găsește reflecția în dezbateri care continuă în mediul societății civile și după adoptarea Codului Audiovizualului. Personal, mi se pare o situație naturală și binevenită din simplu motiv că acele discuții care s-au desfășurat în faza pre-adoptare a codului s-au axat pe conținutul acestui cod. Noi apreciem foarte înalt contribuția societății civile la momentul dezbaterii și adoptării codului în prima lectură, a dezbaterilor ulterioare. Acum a venit un nou moment important, chiar poate mai important decât adoptarea legii - cel al implementării ei. Suntem la etapa punerii în aplicare a acestui cod și, în viziunea mea, avem o

mare prioritate - ideea este susținută și de partenerii noștri externi, ideea care se axează pe necesitatea de a depune eforturi conjugate în implementarea propriu-zisă a legislației. Mă refer nu numai la Codul Audiovizualului, dar și la toate celelalte legi care au fost adoptate recent, în 2005-2006, și care vizează consolidarea funcționării instituțiilor democratice. Sunt sigur că acest seminar, care vine tocmai la această etapă, trebuie să contribuie și, cu certitudine, va contribui la formarea unor opinii foarte concrete și de valoare, opinii care vor fi aferite exponenților puterii, exponenților acelor instituții care, conform Codului Audiovizualului, trebuie să asigure o bună funcționare a acestui cod. Sectorul audiovizualului a servit de-a lungul timpului drept teren al unor discuții foarte aprinse între exponenții diferitelor opinii care, la rândul lor, au dat naștere și la abordări diferite. Cu toate acestea, forțele parlamentare și extraparlamentare din acest an au contribuit la apariția și adoptarea acestui text de lege – Codul Audiovizualului, document ce constituie rezultatul unor compromisuri reciproce, din punctul meu de vedere și, totodată, rezultatul unor dezbateri foarte active. Aș dori cu satisfacție să constat că genericul seminarului de astăzi - „Reglementări și autoreglementări în domeniul audiovizualului” sugerează ideea asumării de responsabilitate atât a exponenților puterii de stat, cât și a celor din domeniul mass-media. Întrucât libertatea de expresie într-un stat democratic este un domeniu care, probabil, nu trebuie să fie supus unor reglementări juridice arhidetaliat și mult prea riguroase, din simplul motiv că este un lucru imposibil, trebuie să mizăm pe capacitatea acestui sector de a se autoregamenta prin adoptarea codurilor de conduită, menite să asigure un comportament conform eticii acestei profesii. Este de remarcat rolul pe care la jucat societatea civilă și exponenții acestui vast domeniu, mă refer la domeniul jurnalistic, în promovarea discuțiilor de până acum, precum și cel pe care-l joacă în monitorizarea implementării corecte a noilor reglementări în materie. Cred că acesta este un rol permanent și trebuie să faceți uz de el. Am putea asigura funcționarea acestui cod dacă am putea pune în aplicare un sistem dublu de monitorizare, dacă doriți: cel din partea puterii de stat și cel din partea societății civile. În acest sens vreau să reiterez că concepția privind cooperarea dintre parlament și societatea civilă oferă în continuare un cadru optim pentru ca vocea sectorului asociativ să fie auzită de factorii de decizie. Pozițiile deseori critice, dar care oferă și alternative, a exponenților societății civile sunt întotdeauna binevenite pentru că ele conferă o anumită consistență discuțiilor și eu sunt aici pentru a reitera încă o dată că ideea de stabilire și dezvoltare a dialogului dintre parlament și societatea civilă nu a fost concepută ca o acțiune formală, dar a fost concepută ca o acțiune permanentă, o acțiune reală de dialog care să ofere avantaje tuturor participanților la acest dialog. În această ordine de idei, aș vrea să pun încă o dată în evidență importanța desfășurării unor astfel de întruniri cu prilejul cărora avem cu toții posibilitatea de a face un schimb de informație, de a face un schimb de opinii, de idei, de probleme cu adevărat majore în acest domeniu, abordarea cărora necesită eforturi comune. Vă doresc ca în urma acestui seminar să aveți un șir de recomandări, un șir de idei, de propuneri care ar fi foarte și foarte la moment, ținând cont de faptul că suntem la începuturile punerii în aplicare a acestui cod, suntem la etapa formării structurilor instituționale pentru reglementarea domeniului audiovizualului. Consider că acest seminar este important în asigurarea punerii în aplicare a noii legislații.

L. Vasilache: Pe 10 decembrie 2006 s-a împlinit o lună de la constituirea CCA și aceste treizeci de zile au fost mai mult o perioadă de adaptare, iar acum cred că a venit timpul să participăm la așa fel de întâlniri și astfel de seminare care ne-ar ajuta în activitatea noastră. Noi înțelegem că anume CCA este reprezentantul și garantul interesului public în domeniul audiovizualului. Vă asigur că nici unul dintre cei nouă membri ai CCA nu doresc ca să devenim o nouă structură birocratică. Ne propunem să fim cât mai deschiși. Pentru noi este important să nu ratăm această șansă de a schimba lucrurile în bine. Suntem aleși pentru a găsi soluții ca să schimbăm lucrurile spre bine în domeniul audiovizualului. Însă, oricât de nobile ar fi intențiile noastre, CCA, de unul singur, fără implicarea, sprijinul, ajutorul societății civile, organizațiilor internaționale, a consumatorului de programe, la urma urmei, nu va reuși să schimbe foarte mult starea de lucruri. Spuneam societatea civilă și o aveam în vedere pe cea care lucrează temeinic, dar nu una moralistă și ineficientă de multe ori. Așa vom avea rezultatele pe care ni le dorim cu toții.

A. Dorogan: Sper că și pe viitor va exista o conlucrare între CCA și societatea civilă întru afirmarea principiilor democratice de funcționare a audiovizualului.

E. Cibotaru: Acest seminar, organizat cu susținerea CE, e o continuare firească a altor activități realizate de CE în RM în materie de funcționare a audiovizualului – conferințe, seminare, expertize legislative – toate având ca scop promovarea standardelor europene în domeniu. Anul acesta CE s-a implicat în procesul de reforme a cadrului juridic al audiovizualului prin expertiza proiectului de Cod al Audiovizualului.

CE acordă o importanță deosebită acestui subiect, deoarece audiovizualul are un impact enorm asupra publicului și reglementarea lui judicioasă e necesară pentru a putea fi garantată respectarea demnității umane, protejarea minorilor, excluderea violenței și incitării la ură, adică în conformitate cu Convenția Europeană pentru TV Transfrontieră.

În plus, dată fiind influența sa asupra publicului, e important ca audiovizualul să servească societatea în integralitatea ei, nu doar un partid sau o grupare politică sau economică ce ar dori să manipuleze societatea. Tocmai deaceia CE a elaborat o serie de principii și standarde clare referitoare la reglementările și politicile în acest domeniu, pe care Statele membre sunt obligate să le respecte cu strictețe.

Pentru RM reglementarea audiovizualului e o temă particulară, deoarece acest sector s-a confruntat periodic cu probleme privind atât cadrul juridic, cât și politicile în domeniu. Acest subiect constituie o preocupare serioasă a CE, reflectată în rapoartele de monitorizare a RM și în diverse recomandări și rezoluții adresate autorităților acestei țări.

Astăzi CE urmărește cu atenție reformele în domeniul audiovizualului din RM și va acorda în continuare asistență pentru ca aceste reforme să fie în deplină conformitate cu standardele europene.

Momentul desfășurării seminarului este oportun: a fost adoptat un nou cadru juridic, a fost desemnată o nouă componentă a CCA, a pornit procedura de desemnare a noii componente a Consiliului de Observatori (CO) al Companiei Teleradio-Moldova.

Scopul seminarului nostru e de a examina mersul reformei, modul în care începe să funcționeze mecanismul de reglementare, posibilitățile practice de garantare a independenței autorităților de reglementare a audiovizualului și de asigurare a diversității și pluralismului în sectorul audiovizual.

Printre subiectele seminarului nostru figurează necesitatea elaborării unui concept al dezvoltării audiovizualului, responsabilitatea și transparența autorităților de reglementare a audiovizualului, relația lor cu statul, cu operatorii și cu publicul.

O discuție aparte va fi dedicată aplicării în RM a Recomandării (2000)23 a Comitetului de Miniștri al CE privind independența și funcțiile autorităților de reglementare a audiovizualului – instrument ce stabilește o serie de standarde în domeniu.

Tema autoreglementării în domeniul audiovizualului e importantă și ea, deoarece, dincolo de cadrul juridic, în activitatea lor cotidiană profesioniștii din media trebuie să se ghideze de coduri deontologice și de linii de conduită interne, capabile să asigure calitatea programelor.

Deși nu figurează ca temă aparte, e firesc să abordăm în cadrul discuțiilor procesul de transformare a Companiei Teleradio-Moldova într-un veritabil serviciu public de radio-televiziune, dat fiind rolul deosebit pe care acesta îl joacă într-o societate democratică și, deci, importanța reglementării acestuia și definirii strategiilor de funcționare prin intermediul CO. Relevantă în acest sens este Recomandarea (96)10 a Comitetului de Miniștri al CE privind garantarea independenței serviciului public de radio-televiziune.

În fine, vom aborda și subiectul privind posibilitățile societății civile de a contribui la ameliorarea funcționării sectorului audiovizualul – subiect foarte important, deoarece într-o societate democratică procesul de reglementări trebuie să fie transparent, iar societatea civilă trebuie să ia parte activă la acest proces. Conform noului Cod al Audiovizualului, în RM aceasta e posibil prin includerea

reprezentanților societății civile în componența CCA și CO. E bine să examinăm în ce măsură stipulările legale sunt și pot fi realizate în practică.

Toate aceste subiecte vor fi examinate în lumina standardelor CE. În acest sens, ne vor ajuta cei 2 experți ai CE, cărora le mulțumesc pentru faptul că au acceptat invitația noastră: dna Maja Cappello, care reprezintă autoritatea de reglementare a audiovizualului din Italia, și dl Andris Mellakauls, reprezentând autoritatea de reglementare a audiovizualului din Letonia.

Mulțumesc, de asemenea, organizatorilor – Asociației Presei Electronice, pentru cooperare la pregătirea acestui seminar și, în plan mai general, pentru consecvența cu care promovează standardele europene în domeniul audiovizualului, prin traducerea textelor-cheie ale CE, prin organizarea seminarelor în materie, prin elaborarea proiectelor de lege înalt apreciate de către experții CE.

Sunt sigur că seminarul nostru va permite o examinare serioasă a subiectelor propuse și va contribui în mod substanțial la procesul reformelor în domeniul audiovizualului din RM.

Andris Mellakauls: Nu am intenția să analizez legea audiovizualului, dar vreau să exprim unele opinii vizând rolul unei instituții de reglementare în domeniul audiovizualului. Cu puțin timp în urmă, ca și dumneavoastră, noi am trecut prin aceste momente. Noi aparținem unei uniuni. Până nu demult eram în Uniunea Sovietică și doream cu disperare s-o părăsim. Părăsind-o, ne-am alipit unei alte uniuni – UE. Principiul de bază al UE este democrația, drepturile omului și ordinea de drept. Acum CE, spre deosebire de UE, este consacrat mai mult standardelor și valorilor morale. În ceea ce privește sectorul nostru, principala linie directorie este convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră. Diviziunea media a CE este o instituție care dispune de multiple instrumente referitoare la sectorul nostru. Pe site-ul nostru sunt 12. E vorba de libertatea de expresie, dreptul de autor, mass-media și terorismul, violența etc. În ceea ce privește sectorul mass-media, CE a făcut foarte multe documente prevederile cărora noi, în Letonia, le aplicăm și sper că și în Moldova le veți implementa. O altă chestiune specifică similară este Recomandarea 2000(23) privind independența autorităților de reglementare a sectorului audiovizual. Voi cita: „este important ca statul să asigure o independență reală autorităților de reglementare a sectorului radiodifuziunii și măsuri care să permită acestor autorități să-și îndeplinească misiunile în mod efectiv și eficient”. Legislația unei democrații poate fi comparată cu legislația în democrațiile vechi. De exemplu, Marea Britanie și-a adoptat noul său Cod al Audiovizualului în 2003. În Letonia codul cu privire la televiziune și radio a fost adoptat în 1995 iar instituția noastră de reglementare în domeniu a fost fondată în 2000. A fost nevoie să fie schimbată Constituția noastră. Trebuie să menționez că Letonia nu are standarde democratice vechi, cum este cazul țărilor UE. Politicienii doresc să-și exercite influența lor direct și indirect. Cred că dumneavoastră puteți elabora cele mai democratice legi, dar, fără tradiție democratică și voință politică de a le implementa, ele pot rămâne fără sens. Legea noastră din 1995, în principiu, a rămas neschimbată. Art. 41 din legea noastră cu privire la audiovizual declară că Consiliul coordonator este o instituție independentă cu drepturi depline care trebuie să reprezinte interesul publicului în domeniul mass-media electronice și trebuie să supravegheze ca radiodifuzorii să respecte constituția, precum și alte legi care asigură libertatea de exprimare și informare. Aceasta este o declarație nobilă și dumneavoastră știți că ea se conține în orice coduri și legi cu privire la mass-media electronică și CCA. Să vedem cum este desemnat consiliul nostru. Conform legii noastre, art. 42, Consiliul cu nouă membri trebuie să fie desemnat de parlament. Membrii Consiliului trebuie să fie cetățeni letoni și să trăiască permanent în Letonia. Consiliul trebuie să fie ales de parlament cu votul majorității. Sunt neajunsuri fundamentale în desemnarea funcționarilor din Letonia. Aceleași neajunsuri, din punct de vedere funcțional, le aveți și în codul dumneavoastră. Nu se menționează ONG-le care să poată să participe la acest proces de desemnare. La noi membrii consiliului sunt aleși de către simpla majoritate. Aceasta înseamnă că coaliția de la guvernare va putea să desemneze membrii consiliului. În octombrie a acestui an reglementatorii europeni au plecat la Dubrovnic și au avut șansa să vadă o carte elaborată și publicată de către autoritatea de reglementare din Croația. A fost foarte impresionant că viitorii membri ai CCA trebuie să aibă anumite calificări: ei trebuie să fie oameni care s-au manifestat în viața publică, promovând democrația și ordinea de drept, dezvoltarea societății civile, a libertății de expresie... Este un lucru uimitor și nu poate fi fixat într-o lege a audiovizualului, pentru că legea spune

exact ce fel de oameni vrem să avem în consiliul de reglementare. Letonia este o țară mai mică decât a dumneavoastră. Avem o sută de parlamentari: 7 fracțiuni și un deputat independent. Coaliția de guvernământ are 59 de deputați, iar opoziția - 41 de deputați. În Letonia 18 deputații din opoziție, de fapt, contribuie la guvernare. Președintele consiliului nostru a fost secretarul general al partidului „verzilor” și țăranilor. Membri consiliului sunt de la diferite partide politice. Așa că nu pot să spun că aceste partide nu au influență asupra membrilor consiliului. Au fost cazuri când unul sau doi membri ai consiliului nostru au fost influențați de un partid sau altul. Când este vorba de a elibera licențe sau de a penaliza pe cineva există diferite păreri în consiliu. Pot să vă dau un exemplu: un membru al consiliului a fost amendat că a încălcat legea. Este un incident straniu când instituțiile de stat lucrează ineficient. În cazul nostru, președintele și, în absența lui vicepreședintele, au acordat premii, lor și membrilor consiliului, dar legea spune că ei nu au dreptul să-și acorde singuri premii. În acest caz membrul consiliului a fost pedepsit. Acum noi avem alte standarde și trebuie să ne conformăm lor. Ca să fiu sincer, autoritățile de reglementare sunt permanent influențate de parlament și aceasta se observă mai evident în timpul campaniilor electorale. În 2003 a fost o încercare din partea unui consilier de la Ministerul Transporturilor să introducă un regulament cu privire la deontologia jurnalistului. Consider că este un lucru foarte periculos când guvernul încearcă să impună un cod deontologic jurnaliștilor, pentru că jurnaliștii trebuie să-și elaboreze singuri coduri deontologice. În 2005 a fost un proiect de lege cu privire la televiziune și radio. Conform aceluși proiect, Ministerul Culturii trebuia să primească dreptul de a elibera licențe și de a aplica sancțiuni radiodifuzorilor. În anul trecut am organizat o campanie internațională pentru a obține susținerea instituțiilor europene și, până la urmă, parlamentul a căzut de acord că radiodifuzorii nu pot primi licențe de la minister, chiar dacă este ministerul culturii, din cauza că el este condus de un politician. De aceea trebuia să discutăm cum consiliul de reglementare să nu fie sub controlul guvernului. În 2006 noua coaliție de guvernământ a emis o declarație despre ce trebuie să facem în următorii 4 ani. În această declarație se vorbea despre intenția de a îmbunătăți și schimba conținutul de programe al radiodifuzorului public. Doi dintre membrii consiliului au vorbit în public și au spus: chiar dacă noi am fost desemnați din partea partidelor politice, aceasta este o reîntoarcere la regimul totalitar - când parlamentul spune unui radiodifuzor ce poate și ce nu poate să facă, chiar dacă este vorba despre îmbunătățire. În 2006 noul președinte al comisiei parlamentare pentru drepturile omului iarăși a încercat să facă reglementări cu privire la deontologia jurnalistică. Este aceeași persoană care a interzis parada gheilor în Riga. Radiodifuzorul public este obligat să-i ofere președintelui, premierului și președintelui parlamentului timp de antenă în ceea ce privește chestiunile de importanță națională. Dar cine poate să decidă care sunt chestiunile de importanță națională?! Consiliul va supraveghea radiodifuzorul public. Acest consiliu constă din 13 membri ai parlamentului. Cum se formează acest consiliu? Fracțiunile urmează să propună un număr egal de candidați. Coaliția de guvernământ din parlament dorește să implanteze reprezentanții săi în consiliul de reglementare. Va fi foarte interesant ce se va întâmpla în timpul alegerilor parlamentare. Veți vedea ce se va întâmpla cu cazul estonian când proiectul va deveni lege. Dar acest amestec se întâmplă nu numai în regiunea noastră. Să luăm cazul BBC când a relatat despre Irak. V-am relatat despre consiliul nostru din Letonia unde este lipsă de voință politică pentru implementarea standardelor europene. Acum elaborăm un nou cod cu privire la televiziune și radio și noi trebuie să facem trei lucruri: trebuie să schimbăm sistemul de desemnare, trebuie să vorbim despre calificările necesare acestor membri și ei să nu fie desemnați doar de către politicieni. Lucru trist, dar sugestia mea făcută parlamentului, făcută comisiei parlamentare pentru drepturile omului de a organiza un concurs public, a fost întâlnită cu un zâmbet. Acest concurs trebuie să fie deschis tuturor candidaților care sunt calificați pentru aceste funcții. Trebuie să asigurăm participarea activă a ONG-lor. Aici am în vedere acele organizații care nu acționează ca niște marionete. Consiliul trebuie să se absolvească de responsabilitatea de a supraveghea activitatea radiodifuzorului public, și eu cred că aceasta este posibil. Un consiliu nu poate fi responsabil de activitatea radiodifuzorului public și în același timp să urmărească activitatea radiodifuzorului privat. Va fi o luptă foarte grea, dar trebuie să încercăm. La nivel european noi, de asemenea, luptăm, noi trebuie să ne gândim la viitor. Ca membri ai UE noi trebuie să respectăm directiva cu privire la televiziunea transfrontalieră. Nu putem să evităm aceste lucruri și noi suntem foarte îngrijorați de ceea ce se întâmplă în Belgia. Trebuie să vă mai bateți pentru

independența voastră, independența de politicieni și de interesele economice. Nu este de ajuns să spuneți că sunteți o autoritate de reglementare independentă, dar trebuie să fiți văzută ca o autoritate independentă și aceasta este sarcina membrilor autorităților de reglementare. Opinia publică este esențială, dar nimic nu lucrează atât de bine ca convingerea înaltă nobilă, morală, etică și curajul de a face ceea ce este drept.

R. Pleșca: După cum știm cu toții, în vara acestui an a fost adoptat noul Cod al Audiovizualului care, după părerea mea, a fost elaborat luând în considerație prevederile cerințelor CE. Această lege ne propune din start o schimbare radicală în domeniul audiovizualului. Un exemplu este cum sunt aleși membrii CCA. În primul rând, este important că viitorii membri ai CCA sunt propuși de societatea civilă. Apoi sunt confirmați în funcție cu 3/5 din membrii parlamentului, ceea ce exclude influența partidului de guvernământ la numirea lor în funcție. Conform noului cod al audiovizualului, CCA este o autoritate autonomă responsabilă pentru implementarea și respectarea Codului Audiovizualului, tratatelor internaționale în domeniul audiovizualului la care RM este parte, este reprezentantul și garantul interesului public în domeniu. Membrii CCA nu reprezintă autoritatea care i-a numit, deoarece ei înșiși sunt reprezentanți ai societății civile. Mandatul de membru este pentru 6 ani. Reînnoirea se face pe etape - 2, 4 și 6 ani, adică este o continuitate a mandatului. Este foarte interesantă prevederea că membrul nu poate să dețină două mandate consecutiv. Membrii CCA, conform prevederilor noului cod, sunt inamovibili. Funcția de membru al CCA este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată cu excepția celor științifice sau didactice, prevedere diferită de cea din legea veche. Ședințele CCA sunt publice. Orice decizie, și chiar motivarea, este publicată în Monitorul Oficial al RM. Deciziile CCA pot fi contestate în instanțe de contencios administrativ de către persoana care se consideră prejudiciată. În activitatea CCA sunt prevăzute și proceduri de supraveghere și control. Activitatea CCA este verificată de către parlament, adică CCA trebuie să întocmească în fiecare an un raport despre activitatea sa. În cazul în care parlamentul respinge acest raport, CCA este obligat ca în termen de 30 de zile să prezinte un program de măsuri concrete pentru depășirea neregulilor semnalate. CCA are obligația de a face trimestrial rapoarte despre modul în care și exercită funcțiile. Consider că noul cod este o evoluție în dezvoltarea audiovizualului RM.

C. Pîrțac: Fără tradiții democratice o lege, oricât de perfectă ar fi, nu poate avea efecte benefice. În activitatea de toate zilele putem găsi posibilități de a opta în favoarea unei părți sau alteia. Din păcate, noi nu suntem în situația când „cei de jos” nu mai pot trăi pe vechi. Iar „cei de sus” ne sugerează că se mai poate de condus pe vechi și lipsa unei voințe la nivel statal în aplicarea standardelor europene nu poate favoriza o dezvoltare a audiovizualului. Vreau să spun că, dacă citim atent Codul, ne convingem că s-a ținut cont de recomandările europene și noi avem un document care conține, mai mult sau mai puțin, aceste standarde. Astăzi, totuși, obiectivul în RM este de a însuși spiritul și buchia acestui cod. Codul prevede că membrii CCA sunt salariați. Ei nu pot avea două mandate la rând ceea ce-i face să aibă o ținută responsabilă, sunt prevăzute situații de incompatibilitate etc. Însă, de la primii pași, la noi se caută acele propuneri care pot fi exploatate pentru a ține acest domeniu la nivelul pe care-l avem noi astăzi. Standardele europene spun că în CCA trebuie să fie desemnați profesioniști. La noi s-a ales calea societății civile. Asemenea experiență există și în alte state. Ceea ce ne-a uimit este că, având în față o lege nouă, s-a pornit pe vechi. În mod normal, dacă am citit codul și dorim să-l punem în aplicare ca să avem un audiovizual național, CCA ar trebui să înceapă de la o decizie prin care să anuleze pe câteva luni acordarea de licențe. În acest timp să adopte un nou model de licență cu un alt conținut. După cum știți, licența de emisie, conform codului, este valabilă fără autorizarea de emisie. Să elaboreze Strategia de acoperire a teritoriului național cu programe audiovizuale în conformitate cu Planul național de repartizare a frecvențelor și în baza acestora să fie anunțat concursul. Astăzi avem 18-20 de posturi TV și ele pot fi plasate la același compartiment. Când va fi elaborată Strategia și Planul, posibil, un post va fi destinat femeilor, altul – oamenilor de vârstă a treia, altul - pentru studenți, pentru amatorii de muzică clasică etc. Ceea ce ne-a uimit de al bun început este faptul că nu s-au făcut dezbateri publice la selectarea candidaturilor pentru CCA. Nu s-a ținut cont, atunci când s-a făcut legea, de faptul că comisiile parlamentare sunt o copie în miniatură a parlamentului în ansamblu. Acolo tot este o majoritate. Am dori ca CCA să utilizeze avantajele legii pentru a schimba ceva în

domeniu. Legea, totuși, a găsit loc pentru protecția patrimoniului național, dar, deocamdată, nu vedem un efect la acest capitol. E bine că durata de membru a fost extinsă la șase ani, s-a ținut cont ca să fie o continuitate. Atunci când s-a discutat despre prerogativele Consiliului, nu am înțeles de ce se insistă la autorizația de retransmisie. Situația concretă din RM ne oferă posibilitate de a soluționa problema în dependență de situația creată. Din păcate, deși consiliului i se oferă instrumentele necesare pentru a activa, nu am găsit prevederi pentru a fi monitorizate și emisiunile retransmise. De acum începem să ne confruntăm cu o situație neplăcută. Legea prevede că dreptul de retransmisie liberă îl au posturile TV din statele UE și din cele care au semnat Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră. Avem o situație în Moldova că majoritatea posturilor retransmise sunt din Ucraina și Rusia, state care n-au ratificat această convenție. Din păcate, legea nu a prevăzut că atunci când se acordă autorizație de retransmisie nu este de ajuns acordul postului, dar el să se angajeze să respecte singur convenția europeană sau să accepte ca programele prin care considerăm că este prejudiciat interesul național să fie omise din emisie. Este bine că în lege este prevăzut jurământul membrilor CCA, deși nu este clar la ce dată membrul consiliului intră în funcțiune. În mod normal ar fi la data depunerii jurământului. Unor membri, după ce au fost votați, li se pune la dispoziție o lună ca să rezolve problemele de incompatibilitate, însă în această lună ei nu au dreptul să voteze. În ansamblu legea include principalele cerințe ale CE. Acum totul depinde cum vom implementa legea și cât de profesioniști vom fi pentru a menține acest spirit.

Visul meu este ca într-o bună zi președintele RM, președintele parlamentului, prim-ministrul să spună: oameni buni nici eu nu sunt de acord cu decizia Consiliului, dar asta ține numai de competența acestei autorități publice independente.

A. Aramă: Din moment ce suntem aici, înseamnă că s-a făcut ceva pentru audiovizual. Să nu uităm, că s-a pus problema, în general, a existenței acestei noi legi. Eram influențați de un partid cu viziuni nedemocratice și, în afară de aceasta, acei care s-au apucat de reforma în audiovizual se confruntau în același timp și cu o respingere totală a societății civile. Și nimeni nu credea că acest cod va fi scris, va fi promovat și chiar va fi votat. Așa cum este, cu unele greșeli, cu unele neajunsuri, dar, totuși, avem o lege relativ bună. Atunci când am lucrat la acest cod, am lucrat, în primul rând, cu legile din țările baltice. A trebuit să ținem cont de multe obiecții, am citit o grămadă de legi și le mulțumesc tuturor celor care m-au susținut, în special, dlui Pîrțac. Acum depinde foarte mult de cei care trebuie să implementeze legea. Este important că am avut cu toții o intenție foarte bună, în orice caz, cei care suntem aici. Și am ieșit învingători într-o luptă foarte grea. Acum avem un CCA nou. Este mult mai bun decât cel care a fost. Chiar dacă dl Mihalache nu are experiență în audiovizual. Am fost invitată de două ori la CCA ca să discutăm noul cod pentru că atunci când citești legea nu întotdeauna îți dai seama de strategiile prevăzute de această lege. Una dintre cele mai importante strategii la care ne-am gândit este scoaterea treptată a retransmisiunilor prin intermediul frecvențelor terestre, ceea ce este foarte grav în RM. Asta nu am putut să scriem în lege, în art. 12, unde vorbim de patrimoniul național. Din păcate, nu am ajuns la un consens cu ceilalți coautori ai codului, dar asta se subînțelege. Am văzut că membrii CCA doresc să schimbe ceva în audiovizual. Cineva va încerca să facă ingerințe, sunt sigură că va încerca cineva, dar mult depinde ca ei să aibă codul în față, să vadă că sunt inamovibili, să vadă ce au de făcut, și să spună că noi suntem independenți, și vom ține cont doar de Codul Audiovizualului, doar de Regulament, doar de Statut și de Codul de conduită pe care-l vom elabora mai târziu. Așa la moment stau lucrurile. Trebuie să-i ajutăm, dar nu să le punem piedici, sau să-i criticăm nefondat. Este o muncă foarte grea, este un nou început. Și până la această etapă mă mândresc cu ceea ce am făcut. Și dacă vom reuși să formăm un CO în care majoritatea să fie niște personalități, atunci vom zice că reforma de acum a demarat, dacă nu - atunci voi zice că reforma se stopează.

C. Fusu: Vreau să-l întreb pe dl din Letonia: în Letonia sunt alți radiodifuzori publici în afară de cei naționali, pentru că la noi codul prevede existența doar unei televiziuni și radio care să existe din bani publici? O întrebare pentru membrii CCA: jurnaliștii trebuie să vadă implementarea unei legi prin fapte concrete. Din ceea ce am văzut până acum în implementarea codului este că riscăm să pierdem doi radiodifuzori publici importanți – Antena C și Euro TV Chișinău. Toți cei prezenți aici cunosc scandalul care este în jurul celor două posturi care, de fapt, au reușit să demonstreze, chiar în ultimile

campanii electorale, echidistanță și să ofere un pluralism de opinii mai mare decât alți radiodifuzori. Și tocmai acum se urmărește distrugerea acestor două posturi și a ne lipsi pe noi, publicul, de o sursă importantă de informație. Întrebarea mea este: de ce de la bun început v-ați manifestat printr-un exemplu nepotrivit și care este opinia CCA referitor la ceea ce se întâmplă cu Antena C și Euro TV?

Andris Mellakauls: În Letonia sunt doi radiodifuzori publici. De asemenea, la noi există și reglementări în ceea ce privește radiodifuziunea publică locală. În Letonia se fac defalcări de la buget în sumă de 15% care sunt pentru emisiile publice. Noi oferim bani radiodifuzorilor regionali pentru a reflecta evenimentele din regiune. De fapt, noi multe prevederi nu le avem incluse în lege, dar, în același timp, am reușit să evităm unele probleme, inclusiv problema care se referă la radiodifuzorii comunitari.

A. Aramă: De ce în jurul posturilor Antena C și Euro TV se face atâta scandal? Aici este vorba doar de schimbare de proprietate, prin care administrația publică locală nu poate deține radiodifuzori. Prin aceasta am dorit să contracărăm o idee care vine de la cineva, nu-i voi spune numele, foarte periculoasă și anume, că orice primărie, iar la noi, din păcate, majoritatea din ele sunt conduse de comuniști, avea dreptul, din bani publici, să creeze un radio sau o televiziune. Așa ceva nu putea fi admis. Aici este vorba doar de o schimbare de proprietate, și mai departe vom vedea cum vor evolua lucrurile. În ceea ce privește atitudinea consiliului municipal și a colectivelor de la Antena C și Euro TV, am insistat foarte mult că acești radiodifuzori nu vor fi lichidați în nici un caz.

I. Bunduchi: În situația reorganizării acestor două posturi – este vorba de cesiunea licențelor de emisie?

A. Aramă: Aceasta trebuie să spună CCA. Autorii codului nu au încercat să prevadă toate situațiile. Acum nu de autorii lui depinde, ci de organismele împuternicite de lege.

R. Pleșca: Licența poate fi scoasă la concurs odată cu reorganizarea, dar vor avea o prioritate față de alți candidați.

C. Marin: CCA, la una dintre ședințe, a examinat un demers al angajaților companiei Teleradio-Moldova și a luat o decizie. În ce măsură ea este conformă codului?

L. Vasilache: Art. 14 din cod prevede protecția jurnaliștilor. A venit o plângere din partea a 50 de semnatari de la IPNA Teleradio-Moldova și am recomandat conducerii ei să soluționeze problemele ce au apărut în acest colectiv. La o întâlnire cu câțiva membri ai CCA conducerea companiei nici nu a venit să vorbească cu colectivul care, de fapt, are probleme de salarizare.

Andris Mellakauls: Știu că în RM licența pentru stațiile de radio și tv este acordată pentru 7 ani. De asemenea, puteți prelungi aceste licențe încă de două ori. Ce se întâmplă după ce expiră termenul de 21 ani? Vreau să întreb pe membrii CCA: ce se întâmplă după ce expiră mandatul dumneavoastră? În Letonia, spre exemplu, se interzice să lucrezi la o companie timp de doi ani?

V. Turcanu: Referitor la prima întrebare, ca să fiu sincer, prevederea respectivă mi-a trezit și mie un semn de întrebare. Este de discutat când e vorba de prevederi care trezesc semne de întrebare. În cadrul CCA am discutat deja de două ori aceste lucruri. Va fi necesar ca parlamentul să opereze unele modificări atunci când se va constata că anumite lucruri sunt în contradicție, sau că anumite prevederi nu contribuie la dezvoltarea audiovizualului, obiectiv pe care l-a anunțat și parlamentul, și CCA. Cât privește angajarea la o companie de radio și tv după expirarea mandatului, dacă există anumite prevederi eu nu știu. Dar nu văd de ce nu ar fi posibil. Și eu aș extinde această problemă când aș vorbi despre inspectoratul fiscal, de exemplu, care ar trebui să interzică angajaților săi să dețină firme, deoarece inspectoratul fiscal deține informații mult mai importante despre agenții economici.

C. Pîrțac: Aș veni cu o sugestie: acolo unde există în lege probleme discutabile sau neelucidate, să fie prevăzute în Statutul CCA. Fosta lege nu prevedea două chestiuni importante și anume: că licența poate fi prelungită dacă pe durata valabilității licenței de emisie a deținătorului a îndeplinit conținutul licenței, și cesiunea licenței de emisie. Noua lege prevede acest lucru. Dacă cineva a început o afacere

în audiovizual, după două termene el poate veni la concurs, pentru că este cel care a investit în audiovizual, are emisie autohtonă, deci, se va bucura de avantaje.

V. Moraru: La unul dintre seminarele care aborda problema audiovizualului public am amintit cuvintele filosofului K. Popper: „Nu poate să supraviețuiască o democrație fără ca puterea televiziunii să fie absolut transparentă”, adică supusă unor limite ca și celelalte puteri. Acest filosof și sociolog care a ținut foarte mult la libertățile fundamentale ale omului și a știut să le argumenteze, a lansat ideea limitării puterii mass-media și a controlului instituit asupra televiziunii. După cum vedem, această practică este deja confirmată de multe democrații și existența unui control din partea CCA vine tocmai în sprijinul acestei teze. Suntem la o etapă foarte importantă și această etapă se încheie printr-o nouă situație în sfera mediatică. Suntem la o etapă a conceptualizării pentru un organism care și-a marcat o lună de existență. Tocmai este momentul devenirii și căutării propriei identități și a găsirii acelei poziții care i-ar putea asigura, cu adevărat, impunerea în spațiul socio-politic și acest lucru ni-l dorim cu toții. Poate abia acum ne dăm seama ce responsabilități stau în fața acestui consiliu și cât de vastă este aria preocupărilor acestei structuri. Dincolo de eliberarea licențelor și dincolo de anumite situații elementare, mi se pare că importanța acestui consiliu este mult mai mare pentru că activitatea lui va fi aceea a confirmării și avansării acelor idei frumoase care au stat la baza întregii activități a sferei profesionale, a sferei politice pentru afirmarea acestui organism. Subiectul abordat de mine astăzi se referă la relația cu parlamentul, care a consfințit crearea CCA și este în drept să fie informat despre activitatea acestui consiliu. Dacă ne adresăm experienței altor consilii, cel mai bine e să ne adresăm experienței franceze. CSA în Franța, la sfârșitul fiecărui an, depune un raport, o dare de seamă în fața parlamentului și, cel puțin de 5-6 ori pe an, activitatea consiliului este luată în discuție la diferite comisii parlamentare. În al doilea rând, așa zice că este vorba de relația cu ministerele, cu diferite structuri care, prin activitatea lor, într-un fel sau altul, sunt legate de problemele care sunt în obligațiile CCA. Un al treilea și nu în ultimul rând, sunt relațiile cu presa. Probabil că pentru CCA foarte bine ar fi o fortificare a structurilor sale responsabile pentru această relație cu presa. Ne dăm bine seamă că într-o lună de zile nu este posibil a face foarte multe. Dacă vizităm pagina web a CCA vom observa că în acest răstimp, de când funcționează, au fost propuse publicului prea puține materiale - lista membrilor CCA și câteva anunțuri. Probabil, acest lucru mai trebuie gândit. Aici mi se pare că ar trebui să discutăm și această problemă. Avem deja experiențele deja afirmate a mai multor structuri din străinătate și, dacă am face referință la activitatea CSA din Franța, am vedea că spectrul de probleme și posibilitățile pe care le oferă noua comunicare sunt foarte mari și poate fi fructificată foarte bine. Dacă CCA are la moment o pagină web, totuși, este destul de modestă. Pentru acest consiliu, aflat la începuturi, este foarte necesar de a determina direcțiile de activitate, de a avea grupuri de consultare, grupuri de expertiză. Din cei nouă membri ai CSA din Franța sunt prevăzute o serie de activități. Fiecare membru al consiliului are câteva direcții pentru care este responsabil și acest lucru este foarte binevenit. Anume astfel poate fi concentrată atenția și asigurată o pătrundere a problemelor, când membrii consiliului își asumă unele responsabilități. 13 grupuri de probleme și le-a asumat CSA din Franța și cinci misiuni. Și fiecare membru al consiliului este responsabil de o direcție sau este implicat în alte direcții de activitate. Mi se pare că în acest fel am putea găsi mai bine interacțiunile dintre acest consiliu și restul societății. Sigur că radio-ascultătorul sau telespectatorul este mai puțin interesat de activitatea acestui consiliu, dar organizațiile profesionale, sfera profesională, cel puțin și din atenția care a fost acordată acestei probleme în ultimul timp la noi, ne putem da bine seama că are un interes foarte mare. Atunci o cooperare nu numai cu ministere, dar și cu organizațiile profesionale de media ar fi binevenită. Pot fi formate diferite grupuri, cum sunt formate și în altă parte. Pot fi grupuri din reprezentanții societății civile care și-ar putea aduce contribuția, adică de a mări efortul depus, acest efort să fie conjugat. Nu trebuie de uitat nici sfera universitară academică care și-ar putea aduce contribuția la realizarea anumitor studii, la expertizarea, monitorizarea anumitor situații, a multor probleme. Mi se pare că ar fi binevenită această deschidere a CCA pentru conlucrare și cooperare. Nu salut ideea care s-a spus astăzi că acest consiliu nu își vede misiunea de a deveni o organizație birocratică. Bine, este o structură, dar, în același timp, este o structură deosebită care înseamnă mult mai mult decât o simplă agenție de acordare a licențelor. Dacă aceste misiuni vor fi asumate de către CCA și el nu va fi doar o curea de transmisie dintre forțele

politice și sfera mediatică, atunci ar putea veni peste un anumit timp cu anumite constatări. Există gradul insuficient de informare a publicului și de sensibilizare a lui la problemele devenirii audiovizualului, în special, a celui public, un lucru absolut nou pentru RM. Există o insuficientă conștientizare și în sfera strict profesională, chiar în rândurile care activează în această sferă, în ceea ce privește principiile și criteriile activității unui serviciu public. Toate acestea ne duc cu gândul la necesitatea sporirii atenției pe toate planurile, și pe plan practic, și plan teoretic, în ceea ce privește activitatea CCA. Mecanismele vor fi descoperite. Astăzi este prematur să vorbim despre CCA ca despre ceva care s-a constituit. Pe parcurs, cu experiența acumulată, cu atenția societății, ele vor fi cucerite și acest nou CCA ar trebui să demonstreze responsabilitate și gradul necesar de adecvare cerințelor timpului.

C. Cepoi: Este binevenit un mecanism de conlucrare a diferitor actori și cu această ocazie vreau să spun că actualul CCA este deschis pentru conlucrarea cu CIJ, APEL, etc.

E. Rîbca: Aș vrea să continui ceea ce este legat de transparență și căutarea identității în activitatea CCA. Am resimțit și eu un pic de distanțare, și din partea membrilor CCA se resimte acest sentiment. Prima chestiune la care aș vrea să mă opresc este art. 40, alin 4, al Codului Audiovizualului în care se menționează că toate deciziile, inclusiv motivarea, se publică în Monitorul Oficial și pe pagina web. Am încercat să caut Statutul CCA pe pagina web, dar nu l-am găsit. Orice jurist ar spune că, dacă este vorba de o anexă la un act normativ, atunci ea face parte din actul normativ propriu-zis. Pe pagina web am găsit doar draft-ul și nu documentul care mă interesează cu adevărat. Cred că este binevenită o colaborare cu societatea civilă. Dacă vom fi nevoiți să căutăm un act normativ pe la parlament, guvern sau pe la vre-un minister, atunci această colaborare este egală cu o distanțare. Un alt moment ține de art. 23 din cod unde se prevăd criteriile în baza cărora CCA urmează să acorde licența. Mă bucură că în p. b) din alin. 3 se prevede principiul de asigurare a pluralismului în domeniul audiovizualului. Deschid un alt document elaborat de CCA - Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și, dacă am înțeles eu bine, urmează să fie adoptat de parlament. În art. 11 se prevede orice, numai cuvântul „pluralism” nu există. Poate că ar fi cazul să retrageți acest document din parlament, deoarece în Codul Audiovizualului, în art. 40, se prevede foarte clar că organul de reglementare, adică CCA, stabilește condițiile, criteriile și procedura de acordare a licențelor de emisie. Nu sunt sigur că acele condiții pe care le-ați prevăzut în Regulament sunt veșnice și în cazul în care ele vor fi adoptate de parlament va fi foarte greu să schimbați ceva în ele. Dacă este cazul să vă îndepliniți atribuțiile, codul prevede pentru CCA această atribuție - să stabiliți criteriile. Și încă un moment: în internet găsesc cine sunt proprietarii instituțiilor audiovizuale din România, în schimb nu știu cine sunt proprietarii instituțiilor în RM. Cred că este o direcție importantă în activitatea dumneavoastră.

V. Turcanu: Statutul de pe pagina web l-am plasat ieri după amiază. De asemenea, și Regulamentul. Acest document, care este încă un proiect, se poate amenda prin intermediul mecanismului pe care l-a propus parlamentul acum un an, când societatea civilă prin ONG-le sale și alți exponenți ai acesteia pot să facă propuneri pentru îmbunătățirea acestui document și nu văd de ce nu ați examina și o asemenea posibilitate. Dacă e să mă refer la tot spectrul de probleme cu referire la CCA, țin să vă amintesc că a început să funcționeze acum o lună, răstimp în care a trebuit să examinăm prioritățile asupra cărora trebuie să ne concentrăm. Dumneavoastră cunoașteți că am fost nevoiți să elaborăm aceste documente și actuala componență a CCA nu deține experiența corespunzătoare. Vreau să ne acordăm timpul necesar ca să ne concentrăm asupra unor probleme în detaliu. Nu voi face acum o cronică a regimului de lucru al CCA începând cu 8 noiembrie, când s-a constituit, dar vreau să vă spun că în următoarele două luni avem chestiuni pe care trebuie să le facem rapid. Mă refer aici la mecanismul de propunere către parlament a celor 18 candidaturi pentru componența CO al IPNA Teleradio-Moldova dintre care parlamentul va selecta 9 membri. Vorbiți despre dorința de a conlucra cu CCA, dar eu am simțit o oarecare agresiune față de această instituție.

A. Dorogan: Noi acum vorbim despre mecanismele de conlucrare dintre CCA și alte instituții, încercăm să stabilim ceea ce avem de făcut și dacă este vorba de statut și regulament, datorez niște precizări. CCA a terminat lucrul asupra acestui document. El este foarte proaspăt. Sunt primii pași.

Poate ar fi fost mai bine dacă CCA, înainte de a-l prezenta în parlament, ar fi purtat niște discuții publice, să-l discutăm, să-l completăm cu opiniile experților societății civile. Apoi, poate prezentăm în parlament un document mai bun.

V. Turcanu: Vreau să fac o precizare: noi acum două săptămâni am prezentat la o ședință publică statutul CCA, apoi am lucrat asupra regulamentului. Statutul se putea vedea, eu personal, am dat 6-7 exemplare unor jurnaliști care s-au interesat de conținutul statutului.

C. Pîrtac: Nu s-a menționat până acum despre relația CCA cu Ministerul Dezvoltării Informaționale și ANRTI. După cum știm, aceste instituții fac tot posibilul pentru a ține în secret potențialul de frecvențe și alte lucruri. Aici CCA trebuie să aibă o inițiativă, ca el să elaboreze strategia de amplasate și în ce zone a unor sau altor frecvențe. Trebuie de luat în considerație și limba vorbită de populație din acea zonă, și vârsta auditoriului-țintă etc. Numai ținând cont de aceste lucruri se poate elabora un plan de împărțire a frecvențelor și o strategie adecvată pentru RM.

R. Pleșca: Să concretizez ceea ce a spus dl Pîrtac referitor la conlucrarea CCA cu Ministerul Dezvoltării Informaționale. Am contactat reprezentanții ministerului, am ales oameni din partea CCA pentru o comisie comună, acum așteptăm delegații din partea ministerului. Totodată am stabilit și procedurile de conlucrare.

VOCE: În cod sunt anumite articole care prevăd posibilități de intervenție ale CCA și anume: CCA poate respinge temporar dreptul de liberă retransmisie a anumitor servicii de programe din statele membre ale UE sau din statele care au aderat la convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră, în cazul în care aceste servicii de programe nu corespund prevederilor UE. În acest cod ar fi trebuit să fie prevăzute și posibilități de intervenție a CCA în cazul țărilor din CSI.

V. Turcanu: Sunt de acord cu poziția de a modifica unele prevederi pentru o mai bună funcționare a consiliului, pentru o mai bună înțelegere a mecanismelor, lucru ce îl vom face puțin câte puțin atunci când vom ști exact unde să intervenim. Vom încerca în cadrul consiliului să pregătim niște propuneri care le vom înainta parlamentului pentru amendarea codului. Același lucru va fi valabil și în cazul regulamentului, statutului și a tot felul de documente. Cred că aceasta se va întâmpla. Ideal ar fi ca noi să prevedem aceste cazuri concrete. Vom studia fiecare noțiune pentru a face propunerile de rigoare parlamentului.

E. Rîbca: Este posibilă această întrerupere temporară, dar, de fapt, aproape-i imposibilă. Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră prevede că asemenea întrerupere este posibilă în cazul încălcării dispozițiilor convențiilor, încălcări foarte grave ce contravin Convenției europene a drepturilor omului. În al doilea rând, este posibilă această întrerupere cu înștiințare prealabilă cu opt luni de zile și cu respectarea altor convenții, ceea ce înseamnă o procedură foarte greoaie. De fapt, inaplicabilă.

V. Turcanu: Ne vom concentra în această sesiune la o temă care se numește „Autoreglementarea în domeniul audiovizualului”. Eu înțeleg această autoreglementare pe două nivele. Primul nivel este acel din redacție, când colaboratorii unei instituții mediatice funcționează conform unor reguli stabilite de comun acord, astfel încât să existe niște standarde clare în activitatea lor. Nivelul al doilea - când instituțiile audiovizuale consimt să funcționeze după anumite principii care, fie că le stabilesc de comun acord și care nu au valoare de lege, dar mai mult valoare de recomandare, fie că această recomandare este exercitată de organizații de profil. Au existat și există instituții care, în interiorul lor, funcționează conform unui ghid propriu.

L. Vițu: Am lucrat timp de cinci ani de zile corespondent BBC la Chișinău. Când am început să lucrez la BBC, în 1998, termenul „terorist” era interzis. Ziaristii nu aveau dreptul să-l folosească. Trebuia să spunem „infractor” sau „persoană suspectă”. Acum, după cum vedeți, termenul „terorist” este utilizat pe larg în programele BBC-lui. Asta este un indiciu cum se dezvoltă o politică editorială în cadrul unei companii. Când am venit la BBC mi s-a dat un ghid enorm. Trebuia să-l citesc din scoarță în scoarță și mi s-a spus că aceasta este biblia după care voi lucra la BBC. Practic, fiecare ziarist care este angajat trebuie să-l citească, să-l înțeleagă, să discute cu editorul toate situațiile prevăzute în acest

ghid. Ghidul are mai mult un rol consultativ, dar are unele prevederi subliniate cu roșu, acelea sunt obligatorii și, ori de câte ori ești pus în situația de a aborda un domeniu despre care este scris cu roșu în acest ghid, ești obligat să discuți cu editorul, în primul rând, dar și cu echipa care asigură o bună respectare a principiilor editoriale. Am început cu ghidul de la BBC pentru ca să vă arăt cum poate fi organizată autreglementarea în cadrul unei instituții. În RM sunt câteva instituții care au un ghid de conduită internă. De exemplu, la Basa Press sunt pe o pagină prevăzute niște principii cum trebuie să fie o știre Basa Press. Alte agenții adoptă și ele un document cât de cât ca să vină în ajutor angajaților. Cred că am putea să recomandăm cumva niște principii pentru presă care, ulterior, să fie plasat pe internet ca publicul să știe clar care sunt regulile de care se conduce jurnalistul. Prevederile cuprinse în Ghidul BBC se schimbă, așa că jurnaliștii conștientizează că ei contribuie la adoptarea politicii editoriale și atunci simți că vocea ta este ascultată și experiența ta, reușită sau nereușită, luată în considerație. În al doilea rând, și auditoriul vede că plângerile lui au un rezultat. BBC încurajează o politică de recunoaștere a greșelilor în fața auditoriului și încurajează politica în care BBC învață din greșelile comise. Este foarte important că auditoriul nu este prost, nu este mințit și, dacă plătește bani pentru acest serviciu, cu adevărat această companie este în serviciul său. Aceste principii editoriale ale BBC urmăresc stabilirea unui echilibru între libertatea de informare și libertatea de exprimare, pe de o parte, și responsabilitate, pe de altă parte. Euforia că, din momentul ce țin microfonul în mână, pot spune orice, trebuie temperată la ziaristii noștri, mai ales, că avem tendința de a avea o presă foarte tânără. Trebuie de înțeles că, din momentul ce ții microfonul în mână, trebuie să ai și niște responsabilități. Printre principalele valori sunt adevărul și acuratețea și BBC-ul merge pe ideea de a fi primul cu orice preț. Acuratețea vine înaintea promptitudinii. Dacă e nevoie să mai face niște verificări și să dăm al doilea știrea, mai bine facem aceste verificări decât să punem pe post o știre neverificată. De asemenea, este prezent principiul celor trei surse. Nu cred că la noi este atât de bine înrădăcinat acest principiu. Dacă privim la Teleradio-Moldova, de obicei, aceste trei surse sunt una din Parlament, alta din Guvern și a treia dintr-un minister care, în fond, reflectă o singură poziție. La noi cred că puțini jurnaliști găsim în serviciul publicului. Corectitudinea, respectul pentru viața privată, ofensa, protejarea copiilor, sunt alte norme cruciale pentru cei care lucrează la BBC. Și ultima valoare este responsabilitatea. Ești responsabil în fața audienței, trebuie să-ți tratezi auditoriul deschis și corect, trebuie să admiti că ai greșit și trebuie să înveți de pe urma greșelilor tale. Ce se întâmplă cu acest ghid? Există un grup de observatori la BBC format din 9 membri. Ei sunt personalități, specialiști în domeniu. Ei sunt responsabili dacă acest ghid este respectat și pus în aplicare de ziarist sau nu. Există și o echipă responsabilă de politica editorială. Adică, eu ca ziarist, dacă am o nedumerire, pot suna 24 din 24 de ore la această echipă editorială și pot să-i întreb orice. La noi sunt cazuri că ziaristul trimite știrea, redactorul s-a uitat pe ea, nu se pune problema cine e sursa autonomă, apare știrea, și apoi se pornesc problemele. Atunci când legea permite, dar politica editorială restricționează, atunci contează poziția editorului. Atunci când jurnalistul folosește materiale din arhivă, este obligat să verifice dacă acest material nu a fost subiectul unei plângeri. Dacă a fost subiectul unei plângeri atunci, fie că trebuie să pună pe post materialul în formula reeditată ținând cont de decizia luată în urma plângerii, fie că materialul nu se pune pe post. Asta - ca să vedem cât de departe s-a ajuns în conturarea politicii editoriale la BBC. O autreglementare de acest tip încă nu este posibilă în presa noastră autohtonă din motivele că subiectul politicii editoriale este un subiect nou până, dacă doriți, și în facultățile noastre. Pregătirea ziaristilor care ajung acum în presă nu este una adecvată. Ajungând în presă, din necunoaștere, de multe ori ziaristii nu servesc interesul publicului. Divizarea din presă este una gravă. Faptul că ziaristii nu găsesc 2-3 probleme în jurul cărora să se unească, dar vor găsi o sută de motive pentru care să fie dezbrinați, cred că arată o lipsă de maturitate în abordarea situației. Lipsa unui sindicat unde se pot lua principalele decizii privind jurnalismul și mass-media de la noi cred că ar fi o altă problemă. Crearea unui sindicat unde se vor lua anumite decizii care ar avea putere de lege, ca în România, ar fi o soluție, cred, pentru autreglementare pentru presa de la noi. Avem ziaristi care sunt și patroni, și nu avem o situație foarte clară între angajat și patron, avem lipsa contractelor de muncă la care ar fi anexat și codul de conduită. Atunci nu ai un contract în care sunt stabilite niște prevederi generale, dar ai și obligația de a respecta codul de conduită. Astea ar fi unele motive pentru care autreglementarea este departe de a fi adecvată la noi. În ce privește reglementarea, trebuie să constat

că se propune o reglementare din partea CCA. Dacă ne uităm în cod la art. 40 p. f) avem: „CCA adoptă Codul de conduită al radiodifuzorilor”. Nu știu în ce măsură CCA are dreptul de a elabora un cod de conduită, fie că este pentru radiodifuzori privați, fie pentru cei publici, dar tot ce ține de un cod de conduită, de politică editorială, este subiect de autoreglementare și nu de reglementare. Atunci vedem că statul este mult mai organizat în ceea ce privește reglementarea și restricționarea a ceea ce e legat de presă, iar ziaristii sunt mult mai depășiți de situație și unirea acestora pentru ași apăra interesele lasă de dorit.

V. Turcanu: Trebuie să admitem, că vor exista instituții din domeniul audiovizualului care să adopte niște norme pe care le acceptă majoritatea. Atunci, ce se întâmplă cu cele care nu adoptă? A doua întrebare: cum trebuie să acționeze CCA dacă nu există un cod de conduită? Dacă organizațiile neguvernamentale, cele profesionale, nu au adoptat un asemenea cod atunci, în mod normal, acționează CCA și adoptă un asemenea cod de conduită. E bine așa, sau nu?

I. Bunduchi: Vreau să întăresc nedumerirea exprimată de Liliana Vițu în legătură cu faptul că un text de lege prevede elaborarea și adoptarea unui cod de conduită. Dacă e să pornim de la istoricul problemei, de unde a apărut institutul de autoreglementare? Și când a apărut necesitatea autoreglementării? În fond, a apărut odată cu necesitatea de a proteja libertatea de exprimare a mass-media. Atunci când a fost pusă în pericol această libertate existau două opțiuni: fie că mass-media încearcă să-și protejeze această libertate prin niște mecanisme de autoreglementare, prin norme de conduită, fie că acest lucru rămâne pe seama legislatorului. Legislatorul poate să adopte legi și nu coduri deontologice. Nimeni nu poate obliga radiodifuzorii să adopte niște norme, pentru că la ideea necesității acestor norme trebuie să se ajungă în interiorul colectivului. Să ajungă la ideea necesității, că cei angajați în acest colectiv redacțional, trebuie să activeze conform unor reguli interne elaborate, recunoscute și adoptate de ei înșiși. Cred că nici ghidul BBC nu a apărut în prima lună de existență a BBC-lui. A apărut atunci, când a fost conștientizată această necesitate. Ce are să se întâmple când, printr-un cod de conduită, CCA obligă un anumit comportament, sau face obligațiune pentru radiodifuzori să adopte un anumit comportament? Aceste două lucruri, autoreglementarea și reglementarea, nu ar trebui să fie între copertile aceleiași reglementări juridice. Sunt două mecanisme diferite. Una e normă legală și alta e normă morală.

L. Vițu: Cred că, în primul rând, eforturile nu au fost mari în acest domeniu și nu cred că s-au epuizat eforturile pentru a se înțelege ca presa să adere la un cod de conduită. Adică nu s-a lucrat suficient de bine. Cred că nu s-a ajuns la o situație când toți să înțeleagă de ce este nevoie de un cod de conduită la care toți să fie parte. Și cei care sunt în afara semnatarilor, să se știe și să se vadă că ei nu recunosc niște standarde, norme profesionale. Poate că și APEL-ul ar trebui să-și propună ca în unul dintre proiectele sale să lucreze în această direcție. CCA-ul ce ar putea să facă? Cred că să cheme, ori de câte ori ar putea, ca instituțiile audiovizuale să-și creeze un astfel de cod. Își va demonstra bunăvoința. Trebuie ca presa să fie lăsată să ajungă la maturitatea înțelegerii anumitor lucruri.

V. State: Din păcate, la noi nu există o înțelegere clară care ar trebui să fie obiectul reglementării și care ar trebui să fie obiectul autoreglementării. Avem și experiența CCA-lui precedent, dar și codul audiovizualului care ar obliga radiodifuzorii să aibă coduri de etică. Eu amintesc ce înseamnă cod de etică. Întotdeauna și peste tot, în orice țară, codurile de etică sunt niște obligații pe care profesioniștii din domeniu și le asumă în mod benevol. Nu este vorba de o instituție publică care să impună anumitor radiodifuzori niște reglementări. La noi, din păcate, acest lucru nu se înțelege. Vă amintesc că și în timpul campaniei electorale de anul trecut CCA a emis niște reglementări care ar fi trebuit să fie obiectul autoreglementării. Nu mă refer la timpul de antenă care oricum trebuie stabilit din timp, dar mă refer la dezbaterile electorale. Dacă vă amintiți, în prima etapă era o prevedere restrictivă, ca posturile de radio și TV să nu organizeze dezbateri mai mari de 120 minute pe săptămână. Apoi, la insistența cuiva, contrar practicii internaționale, au impus o durată de timp pentru dezbateri de cinci ori mai mare. Antena C la început era capabilă să realizeze dezbateri mai mult de 120 minute, iar în a doua etapă nu era fizic în stare să respecte noua prescripție. Nu se ține cont de părerea operatorilor și nu poți îndeplini legea. De ce să faci lege proastă, dacă știi că ea nu va merge?! Despre practica Antenei C în domeniul autoreglementării... Nu ar fi o mare problemă, dacă organizațiile de

profioniști nu ar avea un cod de etică elaborat pentru membrii ei. Dar este nevoie să existe aceste principii, pentru că în final ele asigură credibilitatea acestui post, credibilitatea în fața publicului. Având aceste principii și, mai ales, respectându-le, realizezi ceea ce ți-ai propus. Antena C nu are încă un cod de etică pentru că, în ultimii ani, s-a bătut atât de mult în postul nostru. Dar avem un regulament intern care prevede anumite principii etico-morale, și avem experiența practică de a discuta zi de zi ce avem de făcut în reportaje, emisiuni și, mai cu seamă, în programele informative. Analizăm ceea ce a lipsit într-un program sau altul ca pe viitor să nu admitem alte greșeli. Ca o experiență a Antenei C, indiferent de campaniile electorale, noi avem un registru de evidență a prezenței formațiunilor politice în emisiuni sau la știri. Ea nu este cerută de nimeni, dar este bine să știi ceea ce ai, pentru a putea răspunde la eventuale acuzații că dai prioritate unei sau altei personalități politice. În condițiile RM este greu să obții o prezență echitabilă pentru toate formațiunile politice, lucru greu de explicat oamenilor veniți din afara țării. Unii politicieni, pur și simplu, refuză participarea la emisiuni. Dar, oricum, trebuie să fim pregătiți să activăm în situații normale care, sper, vor veni și în RM. În campaniile electorale noi avem monitorizări interne, anumiți parametri pentru inserturi, pentru durata reportajelor. Bunăoară, în una din zile, am avut prezente două partide în știri, cu două inserturi. Unuia i-au revenit 35 secunde și altuia - 33 secunde. Adică, diferența aproape lipsește. Iată, în felul acesta, când o să înțelegem că trebuie să-i tratăm pe toți la fel, și muncind așa, vor dispărea foarte multe din probleme și din acuzele celor care ne ascultă. Dacă toți radiodifuzorii ar ști ce este autoreglementare și ar aplica reguli interne, nu ar apărea atâtea reproșuri din partea societății.

E. Rîbca: Sunt dispus și eu să înțeleg simplist ce este un cod deontologic, autoreglementările. Pentru mine ca jurist autoreglementarea înseamnă reglementarea profesională, în afara juriștilor. În cazul, în care se interpretează în mod strict art. 68 din Codul Audiovizualului, care presupune adoptarea acestui cod de către CCA, autoreglementările se vor transforma în reglementări juridice. CCA va avea dreptate atunci când va sancționa postul cutare sau cutare pentru încălcarea acestor norme. Pe de altă parte, îmi amintesc de experiența IPNA Teleradio-Moldova care a adoptat un asemenea cod, dar cred, de o manieră defectuoasă. Acel cod de la IPNA Teleradio-Moldova, cu toate modificările și îmbunătățirile, totuși, a fost adoptat ca un document juridic. El prevede expres aplicarea unor sancțiuni juridice. Deci, nu mai este vorba de autoreglementare. În art. 68 din Codul Audiovizualului pentru CCA se prevede obligația elaborării unui cod de conduită. Poate ar fi o sugestie de a se elabora un cod de conduită și a impune obligația pentru radiodifuzori de a adopta autoreglementări. În cazul unuia cod al CCA, este un document juridic care implică sancțiuni juridice.

Federica Prina: Sunt de la Articolul XIX. Vreau să vă spun câteva cuvinte despre autoreglementare, să vă împărtășesc câteva experiențe ale Articolului XIX atunci când lucra asupra mecanismului de autoreglementare. Există două categorii de autoreglementări. Una este o autoreglementare mai formală. Aceasta poate fi realizată prin crearea unei comisii de plângeri cu privire la organele de presă și prin care orice problemă legată cu presa scrisă ar putea să fie rezolvată. În plus, mai există și autoreglementarea care este stabilită de către ziare, de către radiodifuzori. Dar această autoreglementare este de un anturaj mai mic. Ambele sisteme trebuie să fie adoptate în mod voluntar. Acesta este un moment foarte important și mass-media trebuie să-și asume voluntar acest lucru. Articolul XIX a lucrat foarte mult asupra autoreglementării. Am pregătit un studiu asupra autoreglementării în țările Europei de Sud-Est. Aceste rapoarte le puteți găsi la CIJ. Desigur, este foarte dificil să elaborăm un cod de conduită pentru mass-media în general, pentru că el poate să nu fie acceptat de către toți jurnaliștii din țară. În cazul acesta este important să stabilim un proces care să asigure o includere a tuturor reprezentanților mass-media. Noi, de asemenea, am lucrat asupra mecanismelor de autoreglementare din Armenia, unde s-a încercat de a elabora niște mecanisme de autoreglementare pe plan național. Dar numai câteva organizații au acceptat să fie implicate în acest proces și, de fapt, chiar de la început, am pornit pe o cale greșită. Anterior s-a vorbit despre autoreglementarea BBC-ului care este foarte importantă în perioada campaniei electorale și preelectorale, când la foarte mulți candidați trebuie să li se ofere posibilitate egală de a avea acces la mass-media. Acest lucru este foarte bine schițat în cadrul BBC-ului. Există foarte multe mecanisme de sancționare internă. Există mecanismul adoptat de un ziar din Marea Britanie care se numește „The

Gardian”. Există o coloniță specială care se numește „atitudinea cetățenilor față de editorial”. Aceste plângeri au legătură cu rezultatul ziarului. Aceasta, de asemenea, poate fi considerată o experiență bună de autoreglementare. O variantă foarte bună este publicarea de rectificări asupra unor materiale eronate. Inițial, noi ne-am axat mai mult pe crearea cadrelor juridice, am încercat mai mult să vorbim despre legislația cu privire la calomnie și defăimare. Sunt foarte multe procese judiciare în privința defaimării. Numărul acestor procese ar putea să fie redus dacă se vor crea mecanisme de autoreglementare. De aceea noi am început a lucra asupra mecanismelor de autoreglementare pentru a micșora numărul de cazuri de defăimare. În Federația Rusă, la moment, nu există mecanisme de autoreglementare, dar am stabilit relații cu o organizație și am stabilit împreună unele mecanisme de autoreglementare. A fost creat un comitet regional care adună toate plângerile din partea publicului legate de mass-media. Este deja un pas înainte. La început nu aveau experiență în acest domeniu, dar cu timpul au reușit să facă multe lucruri. Autoreglementarea, indiferent de faptul, dacă este făcută pe scară mai largă, dacă este un sistem național, sau dacă este la un singur ziar, asigură profesionalismul în mass-media. Anume persoanele acestea, care adoptă coduri deontologice. Am observat că în legislația mai multor țări, în special, a celor din regiune, se include prin lege obligația de a fi obiectiv. Mass-media trebuie să fie corectă, dar asemenea prevederi țin mai mult de autoreglementare și trebuie să fie în afara textului legii.

C. Pîrțac: Mi se pare că noi nu obținem succese, deși avem un cod de etică elaborat de UJM. Acum văd ce poziție iau unele posturi față de codurile de etică și de autoreglementare. Acestea sunt chestiuni mult mai serioase și, odată adoptate, fie și în cazul BBC, devin obligatorii, un angajament care ține chiar și de acordul de muncă. Cred că CCA, în baza noii legi, va trebui să găsească o modalitate de interpretare a codului. Ceea ce se întâmplă în RM este invizibilă imixtiunea externă în activitatea instituțiilor audiovizuale și totul se face în cadrul intern. Cred că în regulamentele interne, care se adoptă în domeniul audiovizualului, trebuie prevăzute și limitele de intervenție a conducătorilor instituțiilor. În 1991 la Teleradio-Moldova am adoptat un regulament intern care permitea directorului general să se implice numai la aprobarea filmelor artistice și documentare, emisiunile de revelion și emisiunile din străinătate. În celelalte cazuri trebuia să se adreseze producătorilor emisiunilor. În 1994 a fost schimbat acest regulament și toate competențele treceau la președintele companiei. Dau acest exemplu pentru a sublinia că la noi, în RM, nu au importanță reglementările interne. Aș propune ca în asemenea documente să se găsească o modalitate de respectare a standardelor libertății de creație și posibilitatea de a limita aceste intervenții ale conducătorilor.

E. Rîbca: În ultimul articol din Codul audiocizualului se prevede elaborarea, iar în art. 40 - obligația CCA de a adopta acest cod de conduită. Aceasta, însă, nu înseamnă că el trebuie de impus ca un document obligatoriu. Ar putea fi ca o recomandare. Dacă există un cod, aplicarea lui este o mare problemă. Poate CCA pornește de la experiența IPNA Teleradio-Moldova care are un cod de conduită de vre-o 70 pagini, și îl impune, după o anumită prelucrare, cu titlu de recomandare. Pentru eficiență, să se acorde radiodifuzorilor o anumită perioadă de timp în care, în bază recomandărilor CCA, să-și elaboreze la nivel intern propriile coduri deontologice. Și, în cazul în care în acest termen ei nu-și adoptă propriile coduri, atunci acest cod cu titlu de recomandare, să devină obligatoriu.

I. Bunduchi: Aș exprima dezacordul de a face dintr-un cod de conduită un document obligatoriu. E foarte ușor de a elabora coduri de conduită. În lume există 200-300 de astfel de coduri deontologice. În același timp, practica demonstrează că aceste mecanisme de autoreglementare funcționează eficient în interiorul unei instituții și nu la nivel național. În cazul când cineva de sus scrie un cod, există puține șanse ca el să fie urmat. Nu cred că la IPNA Teleradio-Moldova codul de conduită a fost elaborat de către toți angajații. Garanția respectării unui cod de conduită ar fi semnarea lui de către toți acei care-l elaborează. Codul de etică în RM a fost elaborat de către UJM și semnat de unele instituții media, dar nu și de fiecare ziarist care face parte din aceste instituții. De aceea nu poate fi urmat sută la sută și, deci, nu este funcțional. Nicăieri în lume nu funcționează foarte bine mecanismul de autoreglementare și o dovadă în plus este practica ombudsmanului la ziarul „The Gargian”. În lume sunt zeci de mii de ziare și numai vreo sută de ombudsmani. Ziariștii nu acceptă atât de ușor mecanismul de autoreglementare. Foarte greu conștientizează necesitatea de autoreglementare. Cât privește art.68 din

Codul Audiovizualului, mai bine ar exista o inițiativă a CCA de a fi exclusă prevederea respectivă din textul legii.

E. Cibotaru: Codurile de conduită pot fi extrem de utile în ceea ce privește calitatea producției mediatică, fie că e vorba de coduri de conduită naționale, fie că e vorba de operatori concreți, în definitiv, este vorba de ceva util. Dar codurile etice sunt un remediu de autoreglementare și prin aceasta se spune totul. Mediile, ele însele, se autoreglementsază. Sunt niște obligațiuni luate benevol de către organizațiile de media. Într-o serie de recomandări a CE acest lucru se subliniază foarte clar, deci, se face o separare foarte clară între reglementare și autoreglementare. Aceasta nu trebuie de confundat, pentru că altminteri apare un element foarte periculos când autoritățile intervin într-un mecanism intern al organizațiilor de media. Pentru a nu merge pe o cale radicală și a exclude un articol sau un subarticol din această lege, se poate elementar de reformulat, că CCA încurajează adoptarea unor reguli de conduită internă și astfel se arată o valoare a acestora pentru radiodifuzori.

Andris Mellakauls: Raportul meu se numește „Responsabilitatea autorităților de reglementare”. Nu voi analiza legea, dar voi remarca principalele probleme pe care le întâlnim astăzi în Letonia. Recomandarea CE cu privire la independența autorității de reglementare, în p. 25, spune că autoritățile de reglementare trebuie să fie responsabile în fața publicului pentru activitatea lor și trebuie să publice cu regularitate rapoarte despre activitatea lor și despre modul în care își exercită misiunea. Aici avem suportul juridic pentru obligațiile autorităților de reglementare care trebuie să spună publicului despre ceea ce fac. Cum acest p. 25 este reflectat în legea letonă? Este o singură propoziție care spune: anual autoritatea de reglementare trebuie să publice un raport despre activitatea sa, și doar atât. Formularea este vagă și lasă un spațiu larg de interpretare. Ce trebuie să conțină acest raport? E ceva care trebuie să se conțină în lege? Noi, ca o instituție de stat, trebuie să ne supunem curții de conturi, fiscalului și atunci, când am fost verificații de fisc, el ne-a ocupat oficiul consiliului. Paragraful 27 din linia directorie a Recomandării CE declară că toate deciziile luate sau regulamentele adoptate de autoritatea de reglementare trebuie să fie motivate în conformitate cu legea națională. Art. 49 din legea noastră stabilește că secretariatul consiliului trebuie să informeze mass-media despre rezultatul întrunirilor și despre deciziile luate, să transmită copii ale acestor decizii radiodifuzorilor și acelor instituții care sunt implicate. Cum se întâmplă în practică? Agenda întrunirilor se trimite agențiilor de presă cu o zi înainte. Aceste întruniri sunt de interes pentru public, pentru că este interesant dacă licențele unor radiodifuzori vor fi reînnoite. Secretariatul, de asemenea, este responsabil de pagina web. Sumarul reuniunilor organului nostru nu conține detalii cu privire la dezbaterile care au avut loc asupra unei teme. Despre aceste detalii se vorbește dacă sunt intervievați membrii consiliului și, de fapt, acelea sunt niște fapte. Dacă considerăm ca aceste decizii trebuie să fie motivate, mă îndoiesc adesea, dacă acest lucru s-ar respecta mereu. La concursul pentru frecvențe deseori sunt cazuri când cineva spune: licență trebuie să fie acordată acestui radiodifuzor pentru că-mi place proiectul lui. Legea noastră nu prevede că toate deciziile luate de autoritatea de reglementare se fac publice. Consiliul trebuie să ia decizii în privința mass-media electronice doar în cazurile prevăzute de lege. Deciziile pot fi atacate în judecată doar conform prevederilor legii. În acest an avem un număr record de contestări în instanța de judecată a deciziilor luate de autoritatea de reglementare. Apar multe întrebări privind deciziile consiliului și judecata durează până la doi ani. Între timp solicitantului nu i se acordă licența. Specialiștii noștri au constatat că nu trebuie să suspendăm licența, dacă instanța de judecată nu ia o decizie de a suspenda licența. Noi ne asigurăm ca deciziile cu privire la eliberarea licenței să nu fie atacate în judecată. Am fost chemați în judecată pentru că nu am desemnat un nou director general pentru serviciul public. Consiliul a votat 4 „pro” și „contra” 4, și din doi candidați nu a primit nici unui această funcție. Recent am fost atacați în judecată pentru că am acordat o licență suplimentară unui radiodifuzor și această decizie a fost atacată de alți trei solicitanți ai licenței date. Trebuie să trecem prin aceste lucruri, dar totul depinde de competența judecătorei. Relația noastră cu statul înseamnă dragoste și ură. Noi iubim statul când dorește să ne majoreze bugetul și îl iubim atunci când dă dovadă de bun simț. Urâm statul când încearcă să exercite presiuni asupra radiodifuzorului public ca să nu critice guvernul și să dea câte o știre pozitivă. Urâm statul când încearcă să ne influențeze la eliberarea licențelor. Relația noastră cu radiodifuzorii este, de asemenea, dragoste și ură. Noi iubim

radiodifuzorii, dar ei ne urăsc. Noi suntem priviți ca un organ represiv al statului. Ei nu înțeleg că noi nu putem acționa în afara legii. Noi avem probleme cu textele de publicitate. În urma unei colaborări cu colegii noștri din Stuttgart, am elaborat un set de linii regulatorii, care nu existau până acum și care urmau să reglementeze activitatea internă a radiodifuzorilor. Partea pozitivă este că noi organizăm numeroase seminare și ateliere cu radiodifuzorii. Săptămâna trecută, împreună cu colegii noștri din Estonia și Lituania, am avut un seminar dedicat tranziției la sistemul digital. Din întâmplare, unul dintre vorbitori s-a dovedit a fi reprezentant al Institutului European Mass-Media. Un exemplu când autoritatea de reglementare și statul au lucrat cu succes timp de un an, este dezvoltarea poziției Letoniei cu privire la directiva despre sistemul digital în audiovizual. Sub președinția ministerului culturii noi am creat un grup de lucru din 20 de oameni reprezentând toate părțile interesate care sunt implicate în industria mass-media. În relațiile cu publicul putem face mai mult în acest sens. Nu știu din ce motive, dar noi primim puține plângeri din partea publicului. În 2005 am primit doar 75 de plângeri. Unele sunt totalmente fără sens. Pentru menținerea relației cu publicul am organizat în ianuarie un for public. Ideea a fost de a implica publicul cât mai mult. Consiliul a promovat ideea de a-i ajuta pe acei care doresc să instituie standarde înalte în domeniul audiovizual. Publicul a participat activ la acest forum. O altă activitate îndreptată spre public este că noi îmbunătățim interactivitatea paginii noastre web. Responsabilitatea consiliului este de a răspunde la plângeri și sugestii. Noi am avut probleme cu publicitatea politică ascunsă. Cu bunavoința din partea tuturor părților noi vom elabora un nou cod al Audiovizualului care va reprezenta valorile și standardele europene. Sper că aceste eforturi nu vor fi irosite. Va trebui să mărim încrederea publicului în mass-media. Să colaborăm cu instituțiile mass-media la nivel european, de asemenea, este foarte important. Nu e suficient să stai și să asculți ceea ce se spune, dar trebuie să fii activ. Consiliul nostru are nevoie de a lucra mult pentru a îmbunătăți imaginea sa și să schimbe impresia publicului despre autoritatea de reglementare. Consiliul trebuie să se autocritice și să se autoanalizeze ca membrii să ia decizii doar în baza spiritului sau literii legii. Noi deservim interesul publicului, sau interesul celor care ne-au desemnat? La aceste chestiuni trebuie să răspundă toți membrii consiliului de reglementare.

Maja Capello: Tema acestei sesiuni este foarte interesantă. Autoritățile italiene de reglementare au fost formate în 1997, dar au început să lucreze câțiva ani mai înainte, în 1991, ca organ de reglementare pentru presă. A fost prima parte a sectorului media, aleasă de către guvern ca să fie tratată ca o autoritate independentă. Apoi competențele au fost extinse pentru a reglementa situația din televiziune și radiodifuziune. În anii 90 Italia a creat mai multe autorități de reglementare în mai multe domenii. Între timp au avut loc greve a lucrătorilor bancari și parlamentul simțea că a primit prea multă putere în reglementarea sectorului economic. Guvernul simțea că are nevoie de a crea instituții care să funcționeze independent de guvern. Aceste autorități independente au încercat să găsească o bază legală în constituție. Nu am obținut schimbarea constituției, dar în schimb, toate legile de profil declară expres că aceste instituții trebuie să fie independente. Independența are legătură directă cu responsabilitatea, iar transparența este legată direct cu participarea. Dar apare întrebarea: cine controlează organele de reglementare? Acesta nu trebuie să fie guvernul, ci populația, republica, opinia publică. Dar cine trebuie să reprezinte parlamentul? Iată de ce există o relație specifică între parlament și o autoritate care este intenționată să nu procedeze ca parlamentul - să oblige, să demită aceste instituții, etc. Până la 30 iunie a fiecărui an autoritatea trebuie să prezinte un raport despre activitatea sa parlamentului, precum și planurile pentru viitor. Este foarte important acest lucru pentru a se vedea care este intenția pentru viitor. În general, președintele autorității ține un raport în parlament și în fața președintelui republicii. Deci, acest raport este foarte solemn. Parlamentul este implicat cu regularitate în activitatea autorității. Atunci când sunt adoptate legi cu privire la sectorul mass-media, autoritatea este audiată public în parlament. Ca experți ai autorității sunt oameni notorii. Membrii autorității sunt desemnați de către parlament. Nici un membru a nici unei autorități nu a fost obligat să-și dea demisia. Există un sistem de responsabilitate care este legat direct cu statutul personal al membrului autorității și care nu are nimic de a face cu acțiunea pe care trebuie s-o întreprindă autoritatea.

Pentru a fi responsabil de ceva publicul trebuie să știe ce ați făcut și raportul anual poate să nu fie suficient. Toate activitățile trebuie făcute publice cu regularitate. Ceea ce spune recomandarea CE trebuie să fie implementat în Italia de către legea care a creat acest organism. Toate deciziile trebuie publicate în Gazeta oficială și, deci, deciziile nu sunt, pur și simplu, acte regulatorii, dar ele trebuie să ofere și detalii despre ce a stabilit parlamentul prin legi ordinare. De asemenea, se publică și deciziile de sancționare, ca publicul să cunoască ce se întâmplă cu cei care încalcă legea. Dacă nu sancționezi radiodifuzorii care nu se conformează deciziilor autorității de reglementare înseamnă că această autoritate este slabă și puterea pe care o are nu și-o exercită în mod corect. Trebuie să arăți că ești responsabil și-ți îndeplinești activitățile într-un mod responsabil, ceea ce asigură eficiența autorităților. În ultimul timp și avertismentele sunt publicate în monitorul oficial. Pentru că un avertisment nu presupune careva sancțiuni financiare sau pecuniare, putem să publicăm și concluziile, precum că un radiodifuzor s-a conformat deciziilor consiliului. Autoritățile italiene sunt, așa-numitele, autorități convergente, adică autoritatea nu se ocupă numai de sectorul audiovizual, dar și de sectorul telecomunicațiilor. Acest lucru este un detaliu important. Sunt foarte multe prevederi ale CE cu privire la acest lucru, în special, cel cu privire la procedura de analiza a pieții. Analiza pieții înseamnă consultarea cu publicul și acesta este un domeniu unde radiodifuzorii participă activ la luarea deciziilor. Înainte ca autoritatea să ia o decizie, pe pagina web a autorității se publică proiectul de decizie pentru a se face un schimb de idei și de opinii. Autoritatea propune un proiect, iar operatorii sunt puși în poziția să contribuie la îmbunătățirea lui, pentru că ei cunosc mai bine piața decât autoritatea. Toate deciziile luate de autoritatea de reglementare pot fi atacate în instanța de judecată și, de obicei, toate deciziile sunt atacate în judecată. Schimbarea guvernului în Italia s-a dovedit a fi foarte pozitivă pentru autoritatea de reglementare. Fostul guvern era condus de cel mai important radiodifuzor pe piață și aceasta făcea mâna autorității de reglementare destul de grea. Nu au fost careva influențe directe. Noul guvern a prezentat un nou proiect de lege care va modifica semnificativ situația și va face mai ușoară munca noastră în cadrul autorității. Cea mai mare problemă în Italia este concentrarea mass-media. Aceasta înseamnă că se concentrează veniturile din publicitate doar în mâinile a doi operatori. Unul este radiodifuzorul de stat și altul este televiziunea ce aparține dlui Berlusconi. Acești doi radiodifuzori au câte trei canale și-și concentrează 90% din resursele pieței publicitare. Cu autoritatea de reglementare este legat foarte strâns ministerul radiocomunicațiilor. Este vorba de problemele legate de diapazonul de frecvențe. Doar licențele sunt eliberate în baza frecvențelor făcute disponibile de ministerul telecomunicațiilor

Din cauza numărului limitat de frecvențe și pentru a asigura o acoperire adecvată a teritoriului trebuie să știți care frecvențe trebuie acordate pe un anumit teritoriu, să existe calcule și să se vadă numărul de frecvențe disponibile. Planul nostru de frecvențe ne dă posibilitatea de a acorda aceste frecvențe operatorilor. Nu sunt atât de mulți, dar sunt destui pentru a asigura pluralismul în mass-media. Când distribuiți licențe trebuie să determinați nu numai numărul, dar și tipul de licență. Aceste licențe sunt acordate pentru radiodifuzorii tv sau radio. E vorba și de radiodifuzorii care defuzează prin cablu sau prin satelit, pentru că diapazonul nu este o problemă pentru televiziunea prin cablu. Dar problemele pe care le au radiodifuzorii analogi nu sunt aceleași ca ale radiodifuzorilor prin satelit.

Ca și în toată Europa, în Italia acum televiziunile trec la regimul digital. Și aici, de asemenea, apar multiple probleme. Italia începe din 2008 până în 2012 să treacă complet la radioteleviziunea digitală, pentru că așa ne-a recomandat Comisia Europeană. Acum sunt elaborate planurile de repartizare și distribuție a frecvențelor. Atunci când un radiodifuzor câștigă concursul de licențe, el este obligat să respecte prevederile din licență. Aceasta înseamnă să respecte cerințele cu privire la protecția minorilor, publicitate și alte prevederi pe care le-ați fixat în Codul Audiovizualului, dar acesta presupune și monitorizarea acestei activități de către autoritățile de reglementare. Există profesioniști care dispun de echipament și care pot îndeplini acest lucru, pentru că monitorizarea este o activitate costisitoare. În diferite țări există diferite atitudini. În Franța acest lucru se îndeplinește în felul următor: au determinat funcționari care să monitorizeze radiodifuzorii, dar este un proces care ia mult timp și multe resurse. În alte țări, inclusiv în Italia, monitorizarea se face prin următorul procedeu: noi plătim unei companii care să se ocupe de acest lucru. Acea companie dispune de

echipamentul necesar și ne trimite rapoarte lunare sau chiar zilnice, și chiar înregistrări a acestor programe pe CD-uri. În caz de necesitate putem urmări aceste înregistrări pe care ni le prezintă compania. În alte țări radiodifuzorii înșiși fac monitorizarea. Aceasta nu costă prea mult, dar, în același timp, trebuie să ai încredere în radiodifuzori.

Puteți face monitorizarea prin două metode: fie că folosiți anumite mostre, fie că monitorizați diferite programe la întâmplare. În Italia noi am stabilit două zone unde facem monitorizarea în mod sistematic: publicitatea și politicul, pentru că aceste două domenii foarte importante au demonstrat diversitatea care există între radiodifuzori. Din acest motiv domeniile respective au nevoie de o intervenție rapidă. Unii radiodifuzori pun foarte multă publicitate și de aceea trebuie să ai o imagine clară despre ceea ce se întâmplă, ca să previi încălcările care se produc zilnic. Regulile sunt încălcate permanent și autoritatea trebuie foarte des să se implice. Atunci când monitorizezi poți să aplici și sancțiuni. Foarte multe încălcări le-am avut în timpul difuzării publicității din cadrul Campionatului mondial la fotbal, când se inserau spoturi foarte scurte. De exemplu, în timpul accidentării unui fotbalist se difuza un spot de 5 secunde. Acest spot costa până la 60 mii de EURO. În acest caz este foarte convenabil să încalci legea, pentru că veniturile sunt foarte mari. Amenzile trebuie să fie descurajatoare pentru ca radiodifuzorii să nu mai încerce să încalce legea. Publicitatea este legată de venituri. Veniturile și cifra de afaceri este mâncarea radiodifuzorilor pentru a supraviețui în acest mediu economic. Este corect ca frecvența să fie distribuită echitabil între diferiți radiodifuzori. Avem o mare concentrare de publicitate la posturile de televiziune mari și foarte mică - la companiile mici. Resursele economice joacă un rol important în asigurarea libertății de exprimare. Vorbind despre asigurarea mediilor aceasta înseamnă că noi trebuie să stabilim careva praguri la publicitate peste care nu pot să treacă radiodifuzorii din Italia. În codul dumneavoastră aveți un principiu - numărul de stații. Noi avem un lucru similar în Italia - numărul de frecvențe. Poate nu coincidem în termeni, dar nici un subiect nu poate să dețină mai mult de două licențe pentru că acesta presupune 20% din resurse. Punctul cheie este planul de frecvențe care ne permite să determinăm câte licențe putem avea la nivel național. Fiecare licență trebuie să asigure că acest radiodifuzor acoperă întreg teritoriul cu un semnal bun, așa că acest număr trebuie să fie mic. Avem trei radiodifuzori publici și trei canale care aparțineau dlui Berlusconi. În 1999 am adoptat o lege și Curtea Constituțională a jucat un rol important. Putem spune, că adoptarea legilor cu privire la media se datorează și Curții Constituționale. Astfel, Curtea Constituțională a decis că trei frecvențe sunt prea mult din cauza numărului total al radiodifuzorilor. Parlamentul avea două soluții: fie să micșoreze numărul, fie să-l majoreze, ceea ce nu era posibil, dacă vorbim de radiodifuziunea în sistem analog. Diapazonul nostru era totalmente ocupat din cauza că nu aveam un plan de distribuire a frecvențelor. Astfel Parlamentul a decis ca unui radiodifuzor să i se acorde doar două frecvențe. Avem 60 stații locale și toți acești radiodifuzori au început activitatea fără să le fie acordate licențe. Așa că Parlamentul nu avea resurse pentru a emite noi licențe. Soluția practică a fost să micșoreze numărul de licențe acordate unui radiodifuzor. Acesta este primul pas, și al doilea pas - veniturile din publicitate, abonamente și din teleshopping.

Motivul pentru a introduce un prag în lege este că distribuirea inechitabilă a publicității lipsește presa de resurse importante. Astfel, limitând veniturile economice obținute din publicitate în domeniul radiodifuziunii, legea a fost gândită ca să permită redistribuirea resurselor spre a asigura mai multe venituri radiodifuzorilor mai mici. Presa scrisă în Italia este mai săracă decât radiodifuzorii. Dacă ai de ales unde să plasezi publicitatea, vei merge la radiodifuzori. Iată de ce s-a stabilit acest prag. Acest prag este foarte important pentru că el permite ca o parte din venituri să fie acordate și presei scrise. Un alt prag prezent în Italia este proprietatea încrucișată. Atunci când ai o poziție de lider într-un sector în presa electronică nu poți să fii lider și în presa scrisă. Un ziar care are mai mult de 60% din tiraj nu poate să devină proprietarul unei alte publicații. Această situație este dezbătută în instanța de judecată. Astfel radiodifuzorii nu pot să cumpere ziare, dar ziarele pot să cumpere radiodifuzori. Dorim să evitam ca radiodifuzorii bogați să cumpere toate publicațiile scrise. Dar permitem ca presa scrisă să poată să devină proprietar a unui radiodifuzor ca să poată să intre în sectorul presei electronice. În cazul în care este încălcat acest prag autoritatea are dreptul să se implice.

Statul la noi are în posesie trei canale. Atunci când este vorba de veniturile economice este mai ușor pentru că poți obliga radiodifuzorul să cîștige mai mulți bani. Când este vorba de concentrare de medii, chiar dacă legea împuternicește autoritatea să ia măsuri, este o situație sensibilă. Când legea se schimbă, nu este ușor ca autoritatea imediat să îndeplinească activitatea în direcția nouă prescrisă. Dar ceea ce este important e ca autoritățile să dispună de destui profesioniști. Este nevoie de resurse umane ca să îndeplinească aceste sarcini.

I. Bunduchi: Vă dați bine seama cât de înrudiți suntem cu Italia, dacă și acolo a fost haos cu frecvențele. În Moldova radiodifuzorii, de asemenea, au apărut înaintea legii și atunci, când s-a constituit autoritatea de reglementare, a trebuit să facă ordine în domeniu și apoi să încerce a-l dezvolta. Dar, se pare, nu i-a reușit nici una, nici alta.

C. Vulpe: Cine calculează pragul veniturilor publicitare pe care radiodifuzori nu au dreptul să-l depășească, de unde vine această decizie, cine urmărește respectarea acestui lucru?

Maja Capello: Avem specialiști angajați special. În fiecare an ei completează un chestionar despre toți radiodifuzorii din Italia, astfel încît obținem aceste date. Apoi, toată informația respectivă se introduce într-o bază de date.

I. Bunduchi: Un prim pas la noi ar fi calcularea pieții de reclamă, ca mai apoi să urmărești ca fiecărui radiodifuzor să nu-i revină mai mult de 20%. Cu siguranță, pentru RM o lege similară celei din Italia ține de domeniul viitorului. Evident, o asemenea lege ar fi inutilă la momentul actual, pentru că nu am ajuns nici să calculăm cu exactitate piața publicitară. Dar va trebui să ajungem la această etapă de dezvoltare a pieții audiovizualului. Deci, nu-i de mirare că actuala lege nu prevede asemenea limite pentru publicitate.

ANRTI: Radiodifuzorilor care sunt și pe internet, cablu etc, le eliberați o licență care să conțină specificările respective sau le eliberați două-trei și mai multe licențe?

Maja Capello: Depinde de serviciile prestate. Știți, că de acum există și televiziunea mobilă, adică televiziunea internet. Un exemplu sunt meciurile de fotbal. Fotbalul a fost o platformă pentru salelit și acum aceasta acoperă și televiziunea mobilă. Noi am introdus licențe pentru unele standarde pentru televiziunea mobilă.

E. Rîbca: **I. Consiliul Coordonator al Audiovizualului – autoritate de reglementare.** În recomandările autorităților europene CCA din Republica Moldova și instituțiile similare din celelalte state europene și state cu aspirații europene, sunt numite autorități de reglementare. Prin această denumire se accentuează funcția esențială a acestor instituții, a căror predestinare este ordonarea unui domeniu. Mi-am început intervenția de la această idee pentru a reaminti, că eficiența activității viitoare a noii componente a CCA de acordare a licențelor și eficiența activității de monitorizare este în raport direct cu eficiența activității de reglementare a CCA. Până la acest moment, în opinia mea, a vorbi despre eficiența activității de reglementare a CCA este lipsită de sens, atîta timp, cît reglementările adoptate de autoritatea de reglementare sunt la început de cale.

II. Procedura de acordare a licențelor de emisie. Procedura licențierii își găsește reglementări relevante, în special, în Capitolul IV din Codul audiovizualului, cuprinzând articolele 23-36. În art.23 alin.(3) Parlamentul RM a stabilit pentru CCA obligația de a respecta, în procesul de licențiere, o serie de cerințe:

a) obligarea radiodifuzorilor de a respecta cerințele, care urmează a fi stabilite în *Strategia de acoperire teritorială cu servicii de programe*. Obligația CCA de a contribui la elaborarea și promovarea unei *concepții unice de dezvoltare a spațiului teleradioinformativ al Republicii Moldova* și-a găsit consacrare legislativă în anul 1996: p.24 din Hotărârea Parlamentului cu privire la statutul CCA. Până la momentul de față în țara noastră s-a reușit doar modificarea denumirii acestui document inexistent și impunerea caracterului obligatoriu al acestuia prin noul Cod al audiovizualului, atât în raport cu CCA, cît și cu radiodifuzorii. Despre necesitatea acestui document s-a vorbit de nenumărate ori. La momentul de față, cred, nimeni nu se poate pronunța cu certitudine asupra faptului dacă există vre-o diferență între aceste două acte, atîta timp cît avem doar denumiri, lipsind cu desăvârșire

conținutul. Examinez această dispoziție din Codul audiovizualului și în calitate de eventuală sursă de pericol pentru radiodifuzori, cărora li se vor acorda licențe de emisie anterior apariției *Strategiei de acoperire teritorială cu servicii de programe*.

În contradicție cu ultima idee vreau să întreb reprezentanții CCA: „Când veți organiza, totuși, concursuri pentru frecvențele disponibile?” Potrivit art.23 alin.(6), CCA decide și publică anunțuri cu privire la frecvențele disponibile în conformitate cu *Strategia de acoperire teritorială cu servicii de programe*, care la momentul de față nu există. Cel puțin, duminică, 10 decembrie, nu exista. Chiar vă întreb: există ea sau nu? Ce va face în continuare CCA: va încălca această prevedere a Codului audiovizualului și va publica anunțuri cu privire la frecvențele disponibile în lipsa *Strategiei de acoperire teritorială cu servicii de programe*, adică în contradicție cu Codul audiovizualului, sau va elabora pentru început *Strategia*?

b) obligația CCA de a asigura pluralismul în domeniul audiovizualului, excluzându-se posibilitatea creării premiselor pentru instituirea monopolului și concentrării proprietății în domeniul audiovizualului. În prima zi a acestui seminar am pus în discuție necesitatea instituirii unui mecanism, prin care s-ar asigura transparența proprietății în domeniul audiovizualului.

c) verificarea viabilității financiare a participanților la concursul pentru acordarea licențelor de emisie. Ani de zile, cu mici excepții, am asistat la concursuri de acordare a licențelor de emisie în baza principiului pentru care s-a consacrat denumirea „concurs de frumusețe”. Pentru a evita aceste concursuri de frumusețe este necesară o anumită transparență și sub acest aspect. Este prezentă aici problema juridică a tainei comerciale. În cazul în care nu va fi soluționată această problemă CCA urmează să se confrunte, în continuare, cu acuzații de corupție, indiferent de faptul dacă activează cu bună credință sau cu rea-credință. O soluție, în acest sens, ar putea fi și instituirea printre condițiile de licență a unui plafon minim al resurselor financiare, tehnico-financiare și de altă natură, pe care trebuie să le dețină participantul la concursul pentru distribuirea licențelor de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe pe cale radioelectrică terestră.

Un al aspect al procedurii de licențiere, pe care aș dori să-l discutăm, se referă la art.23 alin.(6) lit. g). Să ne imaginăm situația procedurii de acordare a licenței de emisie pentru o frecvență, care nu a mai fost scoasă la concurs. Solicitantul licenței de emisie, potrivit *art.23 alin.(6) lit. g)*, este obligat să prezinte contractele de procurare a tehnicii necesare sau de arendă a acestora, precum și alte date care confirmă potențialul său tehnic.

Am acordat consultații juridice pentru asemenea situații, fapt pentru care vă propun să mă asistați la o asemenea consultație de viitor. Îmi imaginez jurnalistul dintr-un raion care dorește să participe la un asemenea concurs și îmi solicită o consultație. Emițătorul nu este un calculator cu parametri standard, pe care participantul la concursul de licențiere ar putea să-l procure sau sa-l închirieze în Edineț, în Basarabeasca sau Chișinău. Îmi imaginez acest jurnalist care, în mod obligatoriu, mă va întreba: „Ar putea, totuși, CCA sa-mi acorde licență de emisie în lipsa acestor contracte?” Îi voi răspunde: „Da”. Care este, totuși, imaginea CCA, în ceea ce privește coruptibilitatea, după un asemenea concurs? Cred, că nu este dintre cele mai bune.

O sugestie, legată de *art.23 alin.(6) lit. g)*, pentru autorii proiectului de lege de modificare a Codului audiovizualului: termenul „arendă” urmează a fi înlocuit cu termenul „locațiune”, deoarece potrivit art.911 din Codul civil contractul de arendă ține de exploatarea terenurilor și a altor bunuri agricole.

Un alt aspect al procedurii de licențiere, care va readuce în atenție relațiile de „iubire și ură” dintre CCA și radiodifuzorii din Republica Moldova, se referă la art.68 alin.(8) și art.24 alin.(1)-(3). Este un aspect, cu adevărat, contradictoriu chiar și pentru juriști. Prin *art.68 alin.(8)* este declarat faptul, că licențele de emisie, eliberate anterior intrării în vigoare a Codului audiovizualului, rămân în vigoare până la expirarea termenelor pentru care au fost acordate.

În acest alineat **nu sunt** înscrise decizia Parlamentului sau competența CCA de a anula actualele licențe de emisie (în momentul expirării termenului acestora) după intrarea în vigoare a Codului

audiovizualului. Mai mult decât atât, art.24 consacră dreptul radiodifuzorilor la prelungirea licențelor de emisie. Pentru prelungirea licențelor de emisie, în art.24 alin.(1), sunt prevăzute anumite condiții:

PRIMA CONDIȚIE: existența solicitării radiodifuzorului privind prelungirea de drept a licenței de emisie. Să presupunem, că un radiodifuzor va depune o asemenea cerere la CCA. Consiliul va fi obligat, astfel, să reacționeze la această cerere. Cu alte cuvinte, potrivit art.40 alin.(4), va fi obligat să adopte o decizie motivată. Mă întreb, care vor fi motivele de a nu adopta o decizie cu privire la prelungirea de drept a licenței de emisie ?

A DOUA CONDIȚIE: pentru a obține prelungirea de drept a licenței de emisie radiodifuzorul trebuie să fi activat în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului. Consider, că pentru această, a doua condiție, Codul audiovizualului nu prevede un anumit termen. Acest termen ar putea fi și de câteva zile. Este discutabilă această a doua condiție. Totuși, voi considera rezonabilă tendința actualilor radiodifuzori, care vor pierde licențele de emisie în apropiatele concursuri pentru acordarea licențelor din cauza acestui articol ambiguu din Codul audiovizualului, de a se adresa la Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru a-și apăra drepturile. Potrivit jurisprudenței CEDO legea națională trebuie să corespundă anumitor exigențe, ce țin de **calitatea legii: o lege trebuie să fie clară, accesibilă și previzibilă.**

A TREIA CONDIȚIE: pentru a obține prelungirea de drept a licenței de emisie radiodifuzorul trebuie să fi respectat, pe parcursul termenului de valabilitate a licenței de emisie, condițiile prevăzute în licența de emisie.

III. Procedura de acordare a licențelor tehnice. Licența tehnică urmează a fi solicitată în decurs de 6 luni din momentul eliberării licenței de emisie. Acesta este un termen ireal, în cazul în care unui radiodifuzor care a dobândit licența de emisie pentru prima oară. Care va fi soluția la nivel practic? Corupția.

IV. Monitorizarea activității radiodifuzorilor. Monitorizarea radiodifuzorilor – consecință directă a exercitării de către CCA a funcției de reglementare și a funcției de licențiere. Activitatea de monitorizare a CCA trebuie să aibă ca obiect, în special:

- *respectarea Codului audiovizualului și a reglementărilor CCA de către radiodifuzorii publici și cei privați;*

- *respectarea condițiilor în baza cărora radiodifuzorul a câștigat licența de emisie.* Asociația Presei Electronice a reușit să promoveze în conținutul actualului Cod al audiovizualului conceptul „caiet de sarcini”. Mă refer, în acest context, la prevederea din *art.23 alin.(11)*: „Licența de emisie va conține cerințe exhaustive față de serviciile de programe ale radiodifuzorului public, reglementate de prezentul cod.” În art.62 din Codul audiovizualului sunt prevăzute exigențele față de caietul de sarcini ale Radiodifuzorului Public Național Compania „Teleradio-Moldova”. O interpretare restrictivă a dispoziției din *art.23 alin.(11)* presupune includerea acestor cerințe doar în licența radiodifuzorului public. Într-o interpretare extensivă această dispoziție presupune includerea cerințelor față de radiodifuzorul public și în licențele de emisie ale radiodifuzorilor privați.

Anterior, membrii CCA au menționat faptul că este actuală problema elaborării unui proiect de lege privind modificarea Codului audiovizualului. Sub acest aspect sugerez următoarele:

- includerea în licența de emisie a informației privind taxele și tarifele, care urmează a fi achitate, este de prisos;

- prevederea în licența de emisie a informației privind obligația respectării Codului audiovizualului și a legislației în vigoare sunt nu numai inutile, ci chiar – infantile;

- excluderea unor alte prevederi asemănătoare din conținutul *art.25*;

- includerea, în calitate de anexă a licenței de emisie, a caietului de sarcini care să conțină ca obligațiuni promisiunile, în baza cărora radiodifuzorul a câștigat concursul.

Monitorizarea radiodifuzorilor urmează să-și găsească temei și în *Strategia de acoperire teritorială cu servicii de programe*.

V. Proiectul Statutului Consiliului Coordonator al Audiovizualului a fost publicat, cu o întârziere de neiertat, pe site-ul CCA. Prima obiecție față de proiectul acestui act: lipsește organigrama CCA. În lipsa acesteia, aparatul CCA va activa ... ilegal. *Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențele de emisie și a autorizațiilor de retransmisie* a fost adoptat de către noua componentă a CCA pe data de 23 noiembrie 2006 (în ziua în care a fost aprobat și Statutul CCA) în calitate de anexă la Statutul CCA. Cu alte cuvinte, acest regulament urmează a fi adoptat de către Parlamentul RM.

Adoptarea acestui regulament de către Parlament:

- *pe de o parte*, este în contradicție cu decizia Parlamentului de a transfera în competența CCA această atribuție. Adoptarea acestui regulament de către Parlament este, cel puțin, o încălcare a autonomiei CCA de către Parlament;

- *pe de altă parte*, adoptarea acestui regulament de către CCA și transmiterea lui către Parlament pentru a fi aprobat din nou, semnifică o autolimitare a atribuțiilor sale de către CCA. Se pare, că suntem în situația persoanelor, care au dobândit libertatea și cer în continuare să li se acorde starea de iobăgie.

VI. Procesul de licențiere și activitatea de monitorizare a activității radiodifuzorilor de către CCA. Care sunt consecințele activității de monitorizare a Consiliului Coordonator al Audiovizualului? În cazul, în care rezultatele se rezumă la formula „nu există încălcări”, situația este simplă. În cazul, în care sunt depistate încălcări ale legislației în vigoare și a obligațiilor pe care și le-a asumat radiodifuzorul, situația va fi mai dificilă pentru actuala componentă a CCA.

În calitate de argument reamintesc *art.24 alin.(1)*, care se referă la posibilitatea de prelungire a licenței de emisie. Acest articol prevede respectarea condițiilor din licența de emisie, adică inclusiv obligația de a respecta prevederile din Codul audiovizualului. Nu este necesară, sub acest aspect, aplicarea unei sancțiuni. Este suficientă o simplă constatare cu privire la existența unei încălcări ne semnificative.

Situația, de fapt, este cunoscută: încălcarea legislației audiovizuale de către radiodifuzori este o realitate frecventă. Cum va reacționa în asemenea caz CCA? *Potrivit unei prime posibilități*, CCA va trece sub tăcere încălcările legislației în vigoare de către radiodifuzori. Învinuirea de corupție, cred, nu se va lăsa prea mult așteptată. *Potrivit unei alte posibilități*, CCA va prevedea în deciziile sale încălcările legislației în vigoare de către radiodifuzori, aplicând, sau nu, sancțiuni. Nici în acest caz, cred, noua componentă a CCA nu va putea evita învinuirile: *de ce CCA a selectat pentru activitatea sa de monitorizare anumiți radiodifuzori și nu alții?*

VII. Concluzii și propuneri. Procesul de licențiere este o premisă majoră a asigurării diversității și pluralismului în domeniul audiovizualului. În procesul de elaborare și perfecționare a proiectului Codului audiovizualului anumite recomandări ale Consiliului Europei au fost luate în considerație, iar altele au fost complet ignorate.

Codul audiovizualului cuprinde și anumite elemente noi și bune în raport cu legislația precedentă în domeniul audiovizualului. Totodată, sunt prezente și un șir de elemente care constituie un regres regretabil în raport cu standardele europene în domeniul audiovizualului. Recomandările Consiliului Europei (discutate ani de zile pe meleagurile noastre) rămân a fi actuale în continuare pentru noi.

PROPUNERI pentru Consiliul Coordonator al Audiovizualului:

- să elaboreze și să adopte în mod prioritar *Strategia de acoperire teritorială cu servicii de programe*;

- să organizeze concursuri pentru eliberarea licențelor de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe pe cale radioelectrică terestră în baza **Strategiei de acoperire teritorială cu servicii de programe**. *În caz contrar se vor încălca prevederile art.23 alin(6) din Codul audiovizualului;*

- să instituie un mecanism, care va garanta transparența proprietății în domeniul audiovizualului și, implicit, pluralismul în domeniul audiovizualului. *CCA, potrivit art.23 alin.(3) lit.b), este obligat să asigure pluralismul în domeniu, excluzând posibilitatea creării premiselor pentru instituirea monopolului și concentrării proprietății în domeniul audiovizualului;*

- să instituie, în mod transparent, printre condițiile de licență un plafon minim al resurselor financiare, tehnico-financiare și de altă natură, pe care trebuie să le dețină participantul la concursul pentru distribuirea licențelor de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe pe cale radioelectrică terestră. *Acest plafon urmează să fie stabilit pentru fiecare concurs în parte, ținând cont de elementele particulare ale fiecărei licențe de emisie (scoasă la concurs). Lipsa unui asemenea plafon va reprezenta o încălcare a prevederilor art.23 alin.(3) lit.c);*

- licențele de emisie, eliberate anterior intrării în vigoare a Codului audiovizualului, urmează a fi prelungite potrivit art.24 din Codul audiovizualului. *Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului legea națională trebuie să corespundă anumitor exigențe, ce țin de **calitatea legii: o lege trebuie să fie clară, accesibilă și previzibilă;***

- desfășurarea activității de monitorizare a radiodifuzorilor în temeiul Strategiei de acoperire teritorială cu servicii de programe;

- retragerea din Parlamentul Republicii Moldova a Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie;

- să elaboreze și să înainteze în Parlamentul Republicii Moldova un proiect de lege privind modificarea Codului audiovizualului, prin care urmează a fi modificate:

a) condițiile ireale (*art.23 alin.(6) lit. g) din Codul audiovizualului*), care urmează a fi impuse participanților la concursul pentru acordarea licenței(lor) de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe pe cale radioelectrică terestră pentru o frecvență, care nu a mai fost scoasă la concurs. *Obligația participantului la un asemenea concurs de a prezenta contractul de procurare a tehnicii necesare sau de arendă a acestora este absurdă și, totodată, reprezintă sursa unor eventuale acțiuni de corupție. Termenul „arendă” urmează a fi înlocuit cu termenul „locațiune”, deoarece, potrivit art.911 din Codul civil, contractul de arendă ține de exploatarea terenurilor și a altor bunuri agricole;*

b) termenul de solicitare a licenței tehnice. *Termenul de 6 luni (din momentul eliberării licenței de emisie) este un termen ireal în cazul unui radiodifuzor ce va dobândi licența de emisie pentru prima oară;*

c) condițiile de prelungire a licenței de emisie și categoriile de sancțiuni, aplicabile de către CCA, în urma depistării unor încălcări a legislației în vigoare de către radiodifuzori.

C. Mihalache: În cadrul vizitei la CCA, președintele parlamentului a accentuat că nu trebuie să existe nici o imixtiune și intervenție în activitatea CCA, pentru că CCA este o autoritate desinestătătoare, care trebuie să activeze autonom. De fapt, parlamentul a făcut totul ce ține de competența lui pentru a face din CCA o autoritate autonomă și neinfluențabilă din exterior. Referitor la recomandarea ca autoritatea de reglementare să fie implicată în procesul de palnificare a frecvențelor naționale, pot spune că ea ține și de strategia de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale. CCA deja împreună cu Ministerul dezvoltării informaționale a creat o comisie pentru elaborarea acestei strategii și, până nu va fi elaborată strategia, CCA nu-și propune să elibereze licențe noi. Va organiza concursuri doar pentru frecvențele care expiră la moment. Perspectivele de implementare a recomandărilor CE sunt reale pentru că:

1. legea este bună și reprezintă un prim pas în realizarea recomandărilor;

2. membrii CCA nu sunt dispuși să inventeze acte birocratice, dar să supravegheze respectarea legislației;
3. piața audiovizualului este în dezvoltare, vor apărea investiții tot mai importante, astfel va dispărea cercul viciilor al mass-media moldovenești, adică, nu sunt investiții nu pentru că nu există profesionalism, ci nu există profesionalism, pentru că nu sunt investiții.

Sper ca acest cerc vicios să dispară și eu sunt sigur că va dispărea.

Vlad Turcanu: Nu aș dori ca subiectele abordate de dl Rîbca să rămână suspendate, de aceea am câteva precizări la întrebările retorice, sau mai puțin retorice, care mi se adresau direct. Cît privește strategia care abia urmează să fie elaborată, sunt de acord că în condițiile actuale, cînd Codul audiovizualului presupune o anumită activitate din partea CCA pe anumite segmente, intrăm în criză de timp, așa cum se întâmplă și în cazul licențelor care trebuie scoase la concurs. Acest consiliu a intrat în funcție și nu am avut timp să ne ocupăm de toate, de aceea, repet rugămintea pe care a avut-o Ludmila Vasilache, să ne acordați termen de încredere pînă cînd vom putea să începem examinarea fiecărei probleme într-o ordine prioritară. Cu privire la monitorizare, în cadrul CCA s-a ajuns la un acord de principiu că nu ne dorim să ne limităm la posturile de radio și tv din raza mun. Chișinău. Dorim să acordăm atenție posturilor locale și regionale. În acest sens am hotărât instituirea a șase agenții teritoriale. Astăzi dl Lupu ne-a confirmat disponibilitatea parlamentului de a susține pe plan financiar această idee. Astfel putem să avem în răstimp destul de scurt un tablou mai clar, decît există în prezent, despre activitatea posturilor respective.

În privința aplicării prevederilor Codului, pot spune, că mulți dintre radiodifuzorii nu-l respectă. Am avut două deplasări: una la Leova și alta la Bălți, unde am constatat că radiodifuzorii încă nu au luat în serios prevederile acestui Cod. Noi vom avea un training cu toți radiodifuzorii, aceasta se va întâmpla la începutul anului 2007. Îi vom invita pe toți la Chișinău, apoi vom avea o serie de întâlniri regionale, cînd membrii CCA vor pleca în teritoriu pentru ca, în felul acesta, să atragem atenția radiodifuzorilor asupra seriozității cu care trebuie să trateze prevederile Codului. Bineînțeles, că acest lucru se va întâmpla. Și vor fi aplicate careva sancțiuni în cazul unor încălcări, elementare sau grave, ale prevederilor Codului.

Cu privire la proiectul de regulament și proiectul de statut pe care le-a elaborat CCA, noi așteptăm din partea organizațiilor din domeniu propuneri de amendamente pentru îmbunătățirea acestor documente care se află abia în faza de proiecte.

Maja Capello: Dumneavoastra folosiți termenul „autonom”, dar de ce nu folosiți termenul „independent”? În limba română există o diferență între autonom și independent? Pentru mine „autonom” este ceva mai puțin decît „independent”. Care este contingentul de specialitate care va controla activitatea CCA și ce înseamnă acest lucru (art. 49 alin. 4)? Atunci cînt prezentați raportul anual la o comisie de specialitate, cred că e o comisie parlamentară care va verifica legalitatea activității dumneavoastră, dar asta este ceva diferit de activitățile unei instanțe de judecată administrativă. Cred că ve-ți adopta un act care va fi în conformitate cu legea. Activitatea dumneavoastră este monitorizată de cineva, sau doar deciziile dumneavoastră sunt monitorizate? Este un lucru foarte important. Instanța de judecată verifică legalitatea deciziilor dumneavoastră, iar comisia verifică activitatea dumneavoastră, ceea ce mi se pare straniu. Dacă sunteți o autoritate independentă, trebuie să prezentați un raport parlamentului unde să justificați activitatea dumneavoastră și parlamentul poate să accepte sau să respingă acest raport. Alin.3 din acest articol nu vorbește clar despre chestiuni financiare. Dacă aș fi avocat, nu mi-ar plăcea această formulare. Cred că raportul trebuie să se refere la activitatea dumneavoastră. Activitatea dumneavoastră este supravegheată, ceea ce înseamnă controlată, de parlament, dar ar trebui să fie Curtea de conturi. Cred că art. 49 merită să fie discutat mai mult, pentru că el mă sperie.

I. Bunduchi: Acest seminar este primul după adoptarea Codului audiovizualului și, de asemenea, este primul de la numirea componentei CCA. Pe parcursul acestor două zile au fost sugerate mai multe idei, au fost făcute mai multe propuneri, fie la perfectarea regulamentului și statutului CCA, fie la

amendarea codului. Dacă în câteva luni de activitate, de când este implementat codul, treburile nu merg bine, atunci trebuie ceva de schimbat. Ne-am convins că mai multe prevederi sunt vagi sau nu sunt clare până la capăt, ceea ce au stabilit și membrii CCA. Varianta ideală ar fi o lege și accesibilă, și înțeleasă, și neinterpretabilă. Ceea ce se poate concretiza, ar fi foarte bine de făcut în statut și în regulament. Sunt primele concluzii în urma primei întruniri în public și în comun când dezbatem și vedem primii pași în implementarea noii legislații. Noi, ca reprezentanți ai societății civile, suntem disponibili să aducem contribuția noastră.

E. Cibotaru: Aveam un mesaj de încurajare pentru noua componentă a CCA. Aveți o responsabilitate extraordinară, aveți un mandat public. Mandatul public, care se deosebește de mandatul public din domeniul transportului, deoarece este vorba de o materie extrem de fină cum este audiovizualul. Vă invit să fiți foarte răbdători cu sugestiile care vă vin, poate, uneori într-o formă mai iritată, pentru că problemele care s-au acumulat aici pe parcursul anilor sunt reale. Responsabilitatea dumneavoastră este enormă, aveți foarte multe de făcut. Nu vă speriați, ați luat responsabilitatea, vă rog s-o duceți, dar sunt convins că o să reușiți pentru că sunteți o echipă dinamică. Ceea ce privește CE, vă asigur că vă vom susține în toate reformele care corespund standardelor organizației noastre. Era vorba aici de niște proiecte de viitor și dacă este nevoie de a acumula experiența țărilor care au deja făcut acest lucru, vom coopera, vom fi mereu în contact și sunt convins că lucrurile vor merge spre bine.